

Elektroprivreda

List Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić

godina XXXII broj 327 Nikšić jun 2011. ISSN 1805136

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić

Proizvodni rezultati u prvom kvartalu 2011.

IZMEDJU PLANA I REKORDA
str. 04

Nagrada za društvenu odgovornost

STOGODIŠNJI DOPRINOS RAZVOJU CRNOGORSKOG DRUŠTVA I DRŽAVE
str. 13

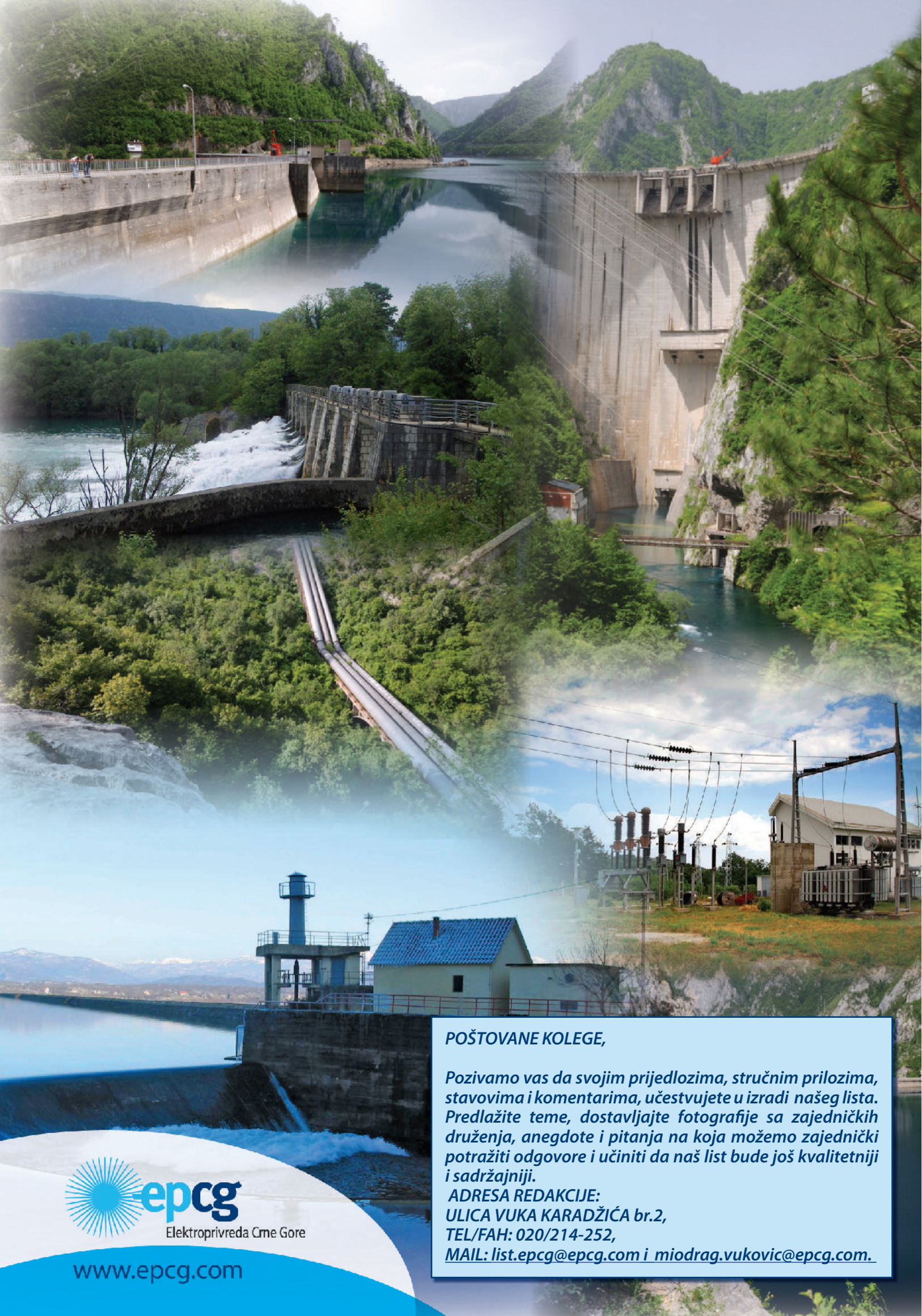

Mini nagradna igra za zaposlene

OD 25. JUNA DO 10. JULA
str. 42

Imenovanja:
NOVI LJUDI-NOVA ENERGIJA

POŠTOVANE KOLEGE,

Pozivamo vas da svojim prijedlozima, stručnim priložima, stavovima i komentarima, učestvujete u izradi našeg lista. Predlažite teme, dostavljajte fotografije sa zajedničkih druženja, anegdote i pitanja na koja možemo zajednički potražiti odgovore i učiniti da naš list bude još kvalitetniji i sadržajni.

ADRESA REDAKCIJE:
ULICA VUKA KARADŽIĆA br.2,
TEL/FAH: 020/214-252,
MAIL: list.epcg@epcg.com i miodrag.vukovic@epcg.com.

Elektroprivreda Crne Gore

www.epcg.com

SADRŽAJ

Proizvodni rezultati u prvom kvartalu 2011. IZMEDJU PLANA I REKORDA	str. 04
Imenovanja NOVI LJUDI - NOVA ENERGIJA	str. 05
Program dobrovoljnog odlaska iz kompanije PONUĐENI USLOVI DOBRI	str. 11
Predsjednik Vlade Igor Lukšić sastao se sa generalnim direktorom italijanske kompanije A2A Renatom Ravelinijem REGULATIVU UČINITI DUGOROČNOM I PREDVIDLJIVOM	str. 12
Jubilej najstarije hidroelektrane u Crnoj Gori 51. ROĐENDAN "PERUĆICE"	str. 12
Privredna komora izabrala najuspješnije u 2010. godini STOGODIŠNJI DOPRINOS RAZVOJU CRNOGORSKOG DRUŠTVA I DRŽAVE	str. 13
EPCG implementira novi finansijsko-poslovni sistem OSAVREMENJAVANJEM DO BOLJE USLUGE POTROŠAČIMA	str. 14
U hotelu „Maestral“ u Budvi održano Drugo savjetovanje CG KO CIGRE RENOMIRANI STRUČNI SKUP	str. 16
Intervju: Andre Merlin, predsjednik CIGRE i MEDGRID PAMETNE I SUPER MREŽE, MIT ILI REALNOŠĆI?	str. 18
Petar Porobić, selektor crnogorske vaterpolo reprezentacije UZ DOBAR NAPON DO SVJETSKOG VRIJETA	str. 22
Milija Jale Janković, poslovođa na dopremi uglja u TE »Pljevlja« POSVEĆEN GUSLAMA I EPSKOJ POEZIJI	str. 24
Sa puta po Holandiji: Amsterdam, Hag, Delft... SA PUNO STILA U CARSTVU LALA	str. 28
Tema ovogodišnjeg Svjetskog dana zaštite životne sredine glasila je: „ŠUME - PRIRODA VAMA NA USLUGU“ ZAŠTITITI ZELENA PLUĆA ZEMLJE	str. 32
MINI NAGRADNA IGRA ZA ZAPOSLENE	str. 42

Predsjednik Odbora direktora
Srdan Kovačević

Izvršni direktor
Enrico Malerba

**DIREKCIJA ZA ODNOSÉ
SA JAVNOŠĆU**

Direktor
Rajko Šebek
rajko.sebek@epcg.com

**Rukovodilac Sektora za
internu komunikaciju**
Mitar Vučković
mitar.vuckovic@epcg.com

Glavni i odgovorni urednik
Miodrag Vuković
miodrag.vukovic@epcg.com

Redakcija:
Ivan Zorić
ivan.zoric@epcg.com

Olivera Vulanović
olivera.vulanovic@epcg.com
Biljana Mitrović
biljana.mitrovic@epcg.com

Kompjuterska obrada:
Ivana Ilić

Operater:
Vidoje Zeković
vidoje.zekovic@epcg.com

Naslovna strana:
Vjekoslav Bojat

Adresa redakcije:
Ulica Vuka Karadžića 2 Nikšić
Telefoni: 040/204-130, 214-252
Fax: 040/214-252
E - mail: list.epcg@epcg.com
Web site: www.epcg.com
Štampa: OBOD - Cetinje
Tiraž: 1500
Izdavač: Elektroprivreda
Crne Gore AD Nikšić

Proizvodni rezultati u prvom kvartalu 2011. IZMEDJU PLANA I REKORDA

Crnogorske elektrane, uz izuzetnu pogonsku spremnost i zalaganje zaposlenih, u prva tri mjeseca ove godine premašile su proizvodni plan za oko 20 odsto. Posebno produktivna u tom periodu je bila HE „Piva“ koja je proizvela gotovo 60 odsto više energije, dok je „Perućica“ plan prebacila za četvrtinu, a termoelektrana „Pljevlja“, i pored kraćeg zastoja, ostvarila 99 odsto planirane proizvodnje. Male hidroelektrane proizvele su 95 procenata planiranih količina za taj period godine. U odnosu na isti lanjski period, proizvedeno je oko 230 MWh električne energije manje.

Rukovodilac Sektorazatrgovinuenergijom Momir Grbović, međutim, navodi da to nije ništa neobično s obzirom da se godina poput 2010-te, kada su svi hidroenergetski objekti EPCG bilježili mjesečne i godišnje rekorde, događja izuzetno rijetko. Podsjetimo, snaga dotoka i popunjenost akumulacija HE „Perućica“ i „Piva“, krajem prošle godine bili su čak na nivou stogodišnjih voda.

Interesano je istaći da TE „Pljevlja“ u prva tri mjeseca ove godine proizvela više nego u istom prošlogodišnjem periodu. Razlog za to su manji broj zastoja i znatno smanjeni dotoci, posebno u martu, kada je maksimalno korišćen proizvodni kapacitet pljevaljskog agregata.

Prema riječima Grbovića promjenljive hidrološke prilike i manja proizvodnja u martu mjesecu ove godine, i pored činjenice što smo imali ugovoren uvoz 500 hiljada megawat časova energije na godišnjem i kvartalnom nivou

(50 megavata godišnjeg banda i 30 kvartalnog) po cijeni od 47.37 €/MWh, uslovile su operativni uvoz dodatnih količina električne energije.

S obzirom da su dotoci u pojedinim periodima prvog kvartala bili znatno veći ne samo od planiranih nego i od potreba Crne Gore, jer je potrošnja u našoj zemlji istovremeno bila 7 odsto manja od planirane, u prva tri mjeseca 2011. g. izvezli smo određene količine električne energije. Pri tom, dobra okolnost je što smo uspjeli da energiju plasiramo po dosta povoljnim uslovima, odnosno ostvarimo znatno veću izvoznu od uvozne cijene, pri čemu smo koristili i mehanizme koje imamo u Ugovoru o dugoročnoj poslovno tehničkoj saradnji sa Elektroprivredom Srbije, po osnovu rada HE „Piva“. Tako smo, u trenucima kada su cijene na tržištu bile nepovoljne za izvoz, energiju deponovali u sistem EPS-a, a kada su uslovi odgovarali, energiju smo prodavali. Deponovanu energiju smo koristili i za naše potrebe, za pokrivanje određenih manjkova tokom prekida rada TE „Pljevlja“ i sl.

R.E.

U odnosu na isti period lani, proizvedeno je oko 230 MWh električne energije manje. Ništa neobično s obzirom da se godina poput 2010-te, kada su svi hidroenergetski objekti EPCG bilježili mjesečne i godišnje rekorde, događja izuzetno rijetko. Podsjetimo, snaga dotoka i popunjenost akumulacija HE „Perućica“ i „Piva“, krajem prošle godine bili su čak na nivou stogodišnjih voda.

REMONTI PO PLANU

U TE Pljevlja od 10. maja do 6. juna uspješno je odradjen redovni godišnji remont za 2011. godinu, dok je generalni remont opreme i postrojenja u HE Perućica i ove godine planiran za avgust. Po dogovoru sa EPS-om u čijem sistemu radi, po osnovu dugoročnog ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji, u HE Piva neće se odrađivati generalni, već pojedinačni remont agregata. Tako će prvi agregat HE Piva biti remontovan od 15. do 29. juna, drugi od 1. avgusta do 14. septembra, a treći u periodu 15. septembra do 25. oktobra. Remonti u pet malih hidroelektrana, tradicionalno, u istom su terminu kad i remont u HE Perućica u čijem sastavu i funkcionišu.

Momir Grbović

Imenovanja:
**NOVI LJUDI - NOVA
ENERGIJA**

Učiniti Elektroprivredu modernom, znatno efikasnijom - evropskom kompanijom koja u potpunosti može odgovoriti najvišim standardima u svom poslovanju, pored ostalog, podrazumijeva i novu organizacionu šemu kompanije, ali prije svega novu energiju, ideje i navike koje obezbjeđuju perspektivni mladi i dokazano sposobni ljudi.

Drugim riječima, ulaskom strateškog partnera u EPCG bitno su promijenjena pravila rada i ponašanja. Sada, oslonjeni isključivo na sopstvene snage i resurse moramo organizaciono i kadrovski jačati da spremno odgovorimo svim izazovima, posebno oštroj konkurenciji koja vlada na otvorenom tržištu električne energije koje uskoro predstoji. U tom smislu, na prijedlog izvršnog menadžmenta Odbor direktora kompanije, za direktora nove Direkcije za poslovni i tehnički razvoj **Roberta Castellana**, dok je za novog direktora FC Distribucija imenovan **Ranko Radulović**. Novi direktor HE „Perućica“ je **Vladimir Bojičić**, a HE „Piva“ **Milan Radović**. Direktori novoosnovanih: Direkcije za radne odnose i administraciju ljudskih resursa i Direkcije za opšte usluge su **Vladimir Čurović**, odnosno **Bego Begu**.

Dobri rezultati na mjestu direktora Elektrogradnje te veliko iskustvo, odgovornost i posvećenost poslu preporučili su **Ranka Radulovića** za novog čelnika FC Distribucija. Na samom početku svog mandata Radulović obećava da će se sa saradnicima, maksimalno posvetiti radu na izgradnji imidža Distribucije kao kvalitetnog servisa i partnera građana. Pri tom, očekuje da će građani, sa druge strane, konačno prepoznati i osjetiti dobru volju i veliki trud svih zaposlenih u Distribuciji, Radulović najavljuje nastavak napornog i kontinuiranog rada na smanjenju tehničkih, a posebno komercijalnih gubitaka na mreži. Pri tome projekat ugradnje smart (pa-

metnih) brojila vidi kao najveću i najznačajniju investiciju u EPCG.

RADULOVIĆ: Sa svojim saradnicima, maksimalno ću se posvetiti radu na izgradnji imidža Distribucije kao kvalitetnog servisa i partnera građana, sa druge strane očekujem da će građani konačno prepoznati i osjetiti dobru volju i veliki trud svih zaposlenih u Distribuciji.

-Sigurno je da ova investicija, čija je vrijednost procijenjena na oko 43,5 miliona eura s pravom zavređuje najviše pažnje, a pored tekućeg i investicionog održavanja, većoj funkcionalnosti sistema doprinijeće i svakodnevni napori koji se ulažu uzamjenu starih prevazidjenih, nebaždarenih, oštećenih ili neispravnih te brojila bez odgovarajućih plombi, kao i njihovo izmještanje na granicu vlasništva što je, svakako, jedan od važnijih prioriteta, smatra Radulović. Novi direktor Distribucije, pored projekata koji garantuju razvoj elektrodistributivnog sistema, posebnu pažnju skreće na važnost blagovremenog donošenja i usvajanja prostorno planskih dokumenata i njihovog usklađivanja sa planskim dokumentima višeg reda (prije svega lokalnih samouprava: prostorni planovi opština, GUP, DUP...), što bi, u najvećoj mjeri, odredilo i ubrzalo realizaciju investicionih planova EPCG.

-Kvalitetno ispunjenje obaveze desetogodišnjeg plana razvoja FC Distribucija nije moguće uraditi bez ovih planskih dokumenata, zaključuje Ranko Radulović.

Ranko Radulović

Ranko Radulović rođen je u Podgorici 06.12.1954. gdje je završio osnovnu školu i Gimnaziju (prirodno-matematički smjer) 1973.godine, a nakon toga, školske 1973/1974 završio je Creston High School - Gradn Rapids, Michigan, USA. Na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore - Podgorica na Odsjeku za energetiku diplomirao je 1981.godine.

Od 1982. do 1984. godine radio je u podgoričkom predstavništvu kompanije Iskra iz Ljubljane, kao glavni inženjer za Crnu Goru, a od 1984. do 1997. u RO Elektrodistribucija Crne Gore, OOUR «Distribucijaprojekt» - Podgorica, na mjestu odgovornog projektanta za elektroenergetske objekte.

Od 1995. do 1998. godine bio je, od strane jedne naše privatne kompanije povremeno radno angažovan u Moskvi. Za tehničkog direktora OC Elektrogradnja imenovan je 1997.godine, da bi 2009.godine postao direktor OC Elektrogradnja. Odlukom Odbora direktora EPCG AD Nikšić od 25.05.2011. imenovan je za direktora FC Distribucija.

Ranko Radulović posjeduje Licencu za projektovanje i Licencu za rukovođenje građenjem Inženjerske komore Crne Gore. Autor je velikog broja glavnih projekata od kojih je brojne i realizovao.

Govori engleski, a služi se i ruskim. Oženjen je i otac dva sina.

Vladimir Bojičić

Vladimir Bojičić, rođen je 1977. godine u Nikšiću gdje je završio osnovnu i srednju školu. Diplomirao je na Ekonomskom fakultetu u Podgorici gdje je i magistrirao na smjeru biznis menadžment.

Od 2001. godine radi za Krisma Trade iz Podgorice na poziciji menadžera prodaje. Nakon toga, Bojičić prelazi u holandsku kompaniju SND International kao glavni menadžer prodaje za Crnu Goru, Bosnu i Hercegovinu, Srbiju i Albaniju. U podgoričkom Bar Kodu, obavljao je poslove menadžera za područje Nikšića, Žabljaka, Šavnika i Plužina gdje ostaje do 2006. godine, kada prelazi u Elektroprivredu, u FCSnabdijevanje.

Od 2009. radi u FC Proizvodnja kao šef Službe za promet električnom energijom. Na dužnost direktora HE „Perućica“ stupio je krajem prošlog mjeseca.

Veliki je ljubitelj sporta. Bio je član juniorske i kadetske reprezentacije

Crne Gore u košarci. Sa par prijatelja iz Nikšića oformio je KK „Studentski centar“ gdje je, kao student, igrao tri godine, a oprobao se i kao trener. Angažovan je u upravi KK „Sutjeska“.

Vladimir Bojičić novi je direktor HE „Perućica“, međutim, njegovo ime i rezultati koje je do sada postizao prvo u FC Snabdijevanje, a potom i u Sektoru za trgovinu električnom energijom nijesu nepoznati. Sa puno respekta i odgovornosti pristupio je i novim obavezama.

- HE „Perućica“ predstavlja reprezentativan objekat, ne samo u okviru EPCG, već i na nivou Crne Gore. Ona je temelj i oslonac crnogorskog elektroenergetskog sistema, jedan od naših vodećih privrednih subjekata i svi naši napori biće usmjereni ka očuvanju tog zavidnog statusa. Prioritetni poslovi koji nas očekuju dio su ranije planiranih projekata koji treba da obezbijede sigurnost, uz povećanje spremnosti i pouzdanosti rada elektrane. U sklopu toga, treba pomenuti, u prvom redu, ugradnju osmog agregata, kao i prevođenje viška voda rijeke Zete u akumulaciju Krupac i njegovo povezivanje sa Slanskim jezerom. Očekuje se da bi ovi zahvati povećali godišnju proizvodnju HE „Perućica“, iz akumulacija, za oko sto hiljada megavat časova – rekao nam je Vladimir Bojičić.

BOJIČIĆ: Prioritetni poslovi koji nas očekuju dio su ranije planiranih projekata koji treba da obezbijede sigurnost, uz povećanje spremnosti i pouzdanosti rada elektrane.

Novi direktor naše najstarije hidroelektrane svjestan je da je rekordna 2010. godina nametnula visoke standarde, ali se istovremeno nada da će se, uz dodatne investicije, i ubuduće postizati zavidni rezultati. Da bi se postigla nominalna, projektovana snaga od 307 megavata potrebno je, u periodu koji je pred nama, izvršiti i dodatna ispitivanja, kao i manja ulaganja. Nadam se da ćemo, ubrzo, moći da se predstavimo sa još većom snagom i proizvodnjom HE „Perućica“, zaključio je Bojičić.

Novo ime je direktor HE „Piva“ **Milan Radović**, koji budućnost i maksimalnu iskorišćenost elektrane na čijem je čelu vidi u njenoj modernizaciji.

-HE Piva je jedan vrlo inerten sistem i promjene na takvom sistemu moraju biti jasno i precizno definisane. Na ovim poslovima, angažovane su renomirane konsultantske kuće koje su dale osnovu za buduću modernizaciju. I

pored jasne želje da se što prije uđe u fazu razrade strategije za realizaciju postavljenih ciljeva, mi u ovom trenutku za to nemamo definisane sve potrebne parametre. Iskreno se nadam da ćemo, uz dobru kordinaciju tehničkih službi same elektrane i razvojnog tima EPCG, do 2015. godine imati elektranu sa većom instalisanom snagom, kaže Radović.

RADOVIĆ: Iskreno se nadam da ćemo, uz dobru kordinaciju tehničkih službi same elektrane i razvojnog tima EPCG, do 2015. godine imati elektranu sa većom instalisanom snagom.

Vladimir Čurović

Vladimir Čurović, rođen u Podgorici 1976. godine, odrastao je u Bijelom Polju. Pravni fakultet završio je u Podgorici 2004. godine, a narednih šest radio je u Uniji poslodavaca, gdje je počeo u Pravnom sektoru, da bi kasnije bio pomoćnik rukovodioca Stručne službe, a zatim i generalni sekretar. Prethodno, kao student, radio je za Organizaciju za bezbjednost i saradnju (OEBS).

U okviru zaduženja u Uniji poslodavaca učestvovao je na izradi ili izmjenama zakonske regulative u oblasti radnog prava: Zakona o radu, Opšteg Kolektivnog ugovora, kao i pojedinih granskih Kolektivnih ugovora. Predmet njegovog angažovanja bio je i čitav korpus zakona koji se odnose na rad i radno pravo, u užem i širem smislu, kao što su: Zakon o porezu na dohodak

fizičkih lica, o doprinosima, o zapošljavanju, o radu i zapošljavanju stranaca, o Socijalnom savjetu, o mirnom rješavanju pravnih sporova itd. Učestvovao je u pregovorima sa Sindikatom, štaviše, to mu je bio skoro svakodnevni posao. Imao je vrlo intenzivne odnose i komunikaciju sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja povodom ovih i svih ostalih zaduženja kojima se bavio.

Početak aprila 2011. dolazi u Elektroprivredu za direktora Direkcije za radne odnose i administraciju ljudskih resursa.

Vladimir Čurović novi je direktor novoutemeljene Direkcije za radne odnose i administraciju ljudskih resursa. Najavljuje naporan rad na formiranju, organizacionom i kadrovskom jačanju i definisanju konačnog profila Direkcije na čije je čelo imenovan početkom aprila.

- Generalna smjernica Direkcije, kako joj i samo ime kaže, biće tretman svega onoga što proističe iz radnog odnosa. Ono što je direktno pod njenim ingerencijama je i odnos sa Sindikatom, upravo jedna od oblasti kojima sam se bavio u svom dosadašnjem radu, dakle, sve o čemu Kompanija pregovarala sa Sindikatom, od Kolektivnog ugovora, raznih pravilnika, Sistematizacije, Pravilnika o rješavanju stambenih pitanja i svega ostalog što se tiče zaposlenih i Sindikata – objašnjava Vladimir Čurović.

Drugo polje djelovanja Direkcije je administracija ljudskih resursa - regulatorni dio, navodi Čurović, tiče se mikro regulative radnih odnosa na nivou Elektroprivrede, kao što su razni pravilnici, šeme, procedure.

Koliko će ova Direkcija brojati ljudi zavisiće od količine posla koji će biti pred njima. Za sada ih je ovdje nekolicina. Čekaju proširenje sa par izvršilaca, a onda će vidjeti koliki će obim zaduženja biti, pa će se tome prilagođavati, kaže naš sagovornik.

- Naš cilj je da pomognemo da Elektroprivreda postane moderna, evropska kompanija sa svim prednostima koje idu uz to. Namjera nam je da se podstakne razvoj ljudskih resursa, da se zaposleni pokrenu, motivišu. Neće to biti posao koji će se završiti za jednu noć. Biće to proces uz pomoć kojega ćemo dostići nivo efikasnosti koji je neophodan da bi Kompanija uspješno poslovala.

ČUROVIĆ: Naš cilj je da pomognemo da Elektroprivreda, od državne, postane moderna, evropska kompanija sa svim prednostima koje idu uz to. Namjera nam je da se podstakne razvoj ljudskih resursa, da se zaposleni pokrenu, motivišu. Neće to biti posao koji će se završiti za jednu noć. Biće to proces uz pomoć kojega ćemo dostići nivo efikasnosti koji je neophodan da bi Kompanija uspješno poslovala.

BEGU: Poenta naših napora biće spremnost da u svakom trenutku besprekorno pružimo uslugu koja se od nas očekuje. Da bi se u tome uspjelo, neophodan je sistemski pristup. U tom cilju napravljene su procedure koje su, u stvari, stavljanje na papir jednog određenog reda i modela ponašanja koji omogućava bolju i efektivniju organizaciju posla.

I **Bego Begu**, odnedavno, je član menadžerskog tima Elektroprivrede. Njemu je povjerena Direkcija za opšte usluge koja će u okviru tri sektora pružati usluge korišćenja i održavanja voznog parka, zatim prevodilačke, administrativno – tehničke i usluge kateringa.

-Ideja kojom ćemo se rukovoditi biće nastojanje da se ponašamo kao i sve ostale uslužne djelatnosti i da, sa raspoloživim resursima, pružamo maksimum koji se od nas očekuje. Ono što nam u narednom periodu predstoji biće naporan rad na što boljoj organizaciji, kako bi ostale jedinice, za koje smo zaduženi, dobile pravovremenu i kvalitetnu uslugu, ističe Begu.

U suštini insistiraću na krajnje profesionalnom odnosu prema poslu koji je imperativ vremena u kojem živimo. Bez takvog stava i sistemskog pristupa u obavljanju radnih zadataka nema ozbiljnosti i tačnosti, naglašava Bego Begu.

R.E.

Bego Begu je rođen u Tivtu 1966. godine. Diplomirao je na Poljoprivrednom fakultetu u Beogradu, gdje je 1991. stekao zvanje inženjera za poljoprivredu. Od 1992 – 2001. radi u tivatskoj Opštini kao savjetnik za poljoprivredu, ekonomiju i vodoprivredu. Od 2002. prelazi u Podgoricu gdje učestvuje na Projektu Jačanje kapaciteta zajednica opština. Projekat je bio finansiran

Bego Begu

od strane Evropske agencije za rekonstrukciju, a sprovodila ga je Zajednica opština Holandije. Od septembra 2002 – 2010. radi u Fondaciji Institut za otvoreno društvo, predstavništvo Crna Gora, kao koordinator dva programa. Prvi program koji je vodio zvao se Javna uprava i lokalna samouprava, a od 2004. na čelu je i sljedećeg, pod nazivom Evropski program. Godine 2008. Begu je magistrirao u Novom Sadu. Na mjesto direktora Direkcije za opšte usluge EPCG, Bego Begu imenovan je 9. aprila 2011. godine.

Program dobrovoljnog odlaska iz kompanije

PONUĐENI USLOVI DOBRI

Dimitrije – Dile Bjelica

EPCG je, od početka 2011. godine, počela realizaciju plana dobrovoljnog odlaska iz Kompanije uz puno poštovanje principa koji proističu iz Kolektivnog ugovora EPCG, odredaba Zakona o radu i ugovora između Vlade Crne Gore i Kompanije A2A.

Program, koji su zaposleni prihvatili, prvenstveno, namijenjen je za starije radnike u kompaniji koji su blizu penzije, kao i one zaposlene koji nisu relevantni za rad EPCG. Od početka godine uslove ponudjenje Programom dobrovoljnog odlaska iskoristilo je oko 200 zaposlenih sa stalnim radnim odnosom što potvrđuje da su ponudjeni uslovi dobri. Program se, inače, finansira iz sopstvenih sredstava.

Program dobrovoljnog odlaska iz kompanije realizuje se po osnovu sporazumnog prekida radnog odnosa i po osnovu odluke o dobrovoljnom raskidu Ugovora o radu.

Pravo na dobrovoljni raskid Ugovora o radu u skladu sa Odlukom o dobrovoljnom raskidu pomenutog ugovora, podsjetimo, imaju svi zaposleni u EPCG na neodređeno vrijeme koji na dan podnošenja zahtjeva nisu stariji od 63 godine i šest mjeseci, a imaju najmanje 10 godina radnog staža u Elektroprivredi. Svakako, prethodno su dužni da izmire sve materijalne obaveze prema kompaniji, odnosno da u skladu sa opštim aktima obezbijede neobezbijeđene kreditne obaveze. Važan uslov je i da prema podnosiocu zahtjeva nije pokrenut postupak utvrđivanja odgovornosti ili otkazivanja Ugovora o radu. O svim detaljima Programa dobrovoljnog odlaska zainteresovani radnici potpunu informaciju mogu dobiti u Direkciji za ljudske resurse i organizaciju.

Velizar - Baćan Vojinović

Pravo na dobrovoljni raskid Ugovora o radu, podsjetimo, imaju svi zaposleni u EPCG na neodređeno vrijeme koji na dan podnošenja zahtjeva nisu stariji od 63 godine i šest mjeseci, a imaju najmanje 10 godina radnog staža u Elektroprivredi.

Ovo je i dalje moja kuća

Poslije više od trideset godina u Elektroprivredi Crne Gore, Dimitrije – Dile Bjelica, dipl. pravnik, odlučio je da iskoristi povoljnosti Programa dobrovoljnog odlaska iz kompanije i uz odgovarajuću nadoknadu ode u prijevremenu, ali zasluženu penziju.

- Veoma sam zadovoljan Programom, a istakao bih i korektan odnos prema svima nama koji smo na ovaj način otišli u penziju. O svemu se vodilo računa, tako da su nam plaćeni i godišnji odmori. Elektroprivredu napuštam, ali se još osjećam kao dio nje, ovo je i dalje i uvijek će biti moja kuća, kaže Bjelica.

Značajna materijalna potpora

Velizar - Baćan Vojinović, nakon gotovo četvordecenijske vjernosti Kompaniji, odlučio se za sporazumni raskid radnog odnosa, s obzirom na sve povoljnosti ponuđenog Programa dobrovoljnog odlaska.

Vojinović danas kao penzioner smatra da je donio pravu odluku i da je izuzetno zadovoljan uslovima koje je ostvario.

- Novac koji sam dobio ne može se danas lako zaraditi. To je značajna materijalna potpora koju svako može iskoristiti na najbolji mogući način. Osim toga, odlaskom starijih radnika otvara se mogućnost za zaposlenje mladih ljudi, što je veoma važno i što je, takođe, bio jedan od razloga da se odlučim na ovaj potez. Ipak, na mladima svijet ostaje i treba im dati šansu, posebno u današnjim teškim vremenima. Zadovoljan sam i visinom penzije. Vrijeme provodim na imanju, u prirodi, daleko od kancelarija i zatvorenog prostora, uz lijepa sjećanja na period koji sam proveo u Elektroprivredi – zadovoljno ističe Vojinović.

Predsjednik Vlade Igor Lukšić sastao se sa generalnim direktorom italijanske kompanije A2A Renatom Ravelijem

Regulativu učiniti dugoročnom i predvidljivom

Trenutna situacija u odnosima Vlade i Elektroprivrede Crne Gore, u kontekstu nastavka partnerske saradnje i dosljedne primjene ugovora između Vlade i kompanije A2A, bila je tema prilikom nedavnog susreta crnogorskog premijera Igora Lukšića i generalnog direktora kompanije A2A Renata Ravelija.

Dogovoreno je da se pripremi razvojni plan kompanije, kako bi se kreirao ambijent u funkciji razvoja EPCG, energetskog sektora, što će doprinijeti i razvoju crnogorske ekonomije u cjelini. Potvrđeno je da regulatorni okvir treba da bude dugoročno koncipiran, predvidljiv i da omogućiti uslove za korišćenje energetskih potencijala u Crnoj Gori.

Obje strane su saglasne da treba nastaviti dobru komunikaciju u cilju zajedničkog interesa i održivih rješenja. Sastanku su prisustvovali i ministar ekonomije Vladimir Kavarić, pomoćnik ministra finansija Boris Bušković, predsjednik Upravnog odbora Elektroprivrede Srđan Kovačević, član Borda direktora Mauro Miljo i ambasador Republike Italije Serđo Barbanti.

Najstarija hidroelektrana u Crnoj Gori

51. ROĐENDAN "PERUĆICE"

HE "Perućica", najstarija velika hidroelektrana u Crnoj Gori, 12. maja obilježila je 51 godinu postojanja i rada. Ova hidroelektrana, koja se nalazi u sjevernom dijelu Bjelopavličke ravnice, u pogon je puštena 1960. godine, a naziv je dobila po vrelu Perućica u njenoj neposrednoj blizini.

U sastavu HE Perućica, čija instalisana snaga iznosi 307MW a moguća godišnja proizvodnja oko 1.300 GWh, nalazi se pet malih hidroelektrana (na teritorijama opština Podgorica, Cetinje, Kolašin i Šavnik). Do prošle godine, kada je u saradnji sa norveškim NTE, osnovana zajednička kompanija "Zeta energy" u sastavu "Perućice" radile su i male elektrane: Slap Zete i Glava Zete. Inače, svih sedam malih elektrana u našoj zemlji, koje za sada raspolažu sa 11 agregata ukupne snage od oko 9MW, godišnje proizvode oko 20 miliona kWh, što je veoma dragocjeno posebno u vremenu sve veće potražnje i deficita električne energije.

Od ulaska u pogon 1960. pa do 31. decembra 2010. godine HE "Perućica" je proizvela 43.505.578 MWh, odnosno prosječno 853.050 MWh električne energije godišnje. Rekordne 2010. godine proizvedeno je 1.434.852 MWh i to zahvaljujući ne samo pravilno raspoređenoj hidrologiji, već prije svega izuzetnoj pogonskoj spremnosti, za koju su najviše zaslužni zaposleni u njoj, koji su svojim napornim radom i velikim znanjem doprinijeli da pouzdanost agregata bude stopostotna ili vrlo blizu te granice. Prošlogodišnjem izvanrednom rezultatu znatno su doprinijeli i investiciona ulaganja posljenjih nekoliko godina.

Privredna komora izabrala najuspješnije u 2010. godini

Stogodišnji doprinos razvoju crnogorskog društva i države

Velimir Mijušković: „Odnos koji je EPCG pokazala u razvoju društveno odgovornog poslovanja, spunim pravom preporučio je za ovogodišnjeg laureata“

Prestizna nagrada Privredne komore, koja se dodjeljuje četrdeset treći put, ove godine pripala je i Elektroprivredi za društveno odgovorno poslovanje. Nagradu, koju je 21. aprila uručio predsjednik Crne Gore Filip Vujanović, u ime EPCG primio je predsjednik Odbora direktora naše kompanije, Srđan Kovačević.

Uz Elektroprivredu, nagrađeni su i: za uspješno poslovanje – **kompanija „Kips“ iz Podgorice**, za inovativnost – **Montevar–Metalac iz Nikšića** i **Ranko Delević iz Berana**, kao i **Vojin Žugić**, vlasnik i direktor kompanije „Stadion“ iz Podgorice za unapređenje menadžmenta.

Pored predsjednika Vujanovića, svečanoj dodjeli nagrada u Vili Gorica prisustvovali su predstavnici Vlade Crne Gore, drugih državnih institucija, Univerziteta, diplomatskog kora, raniji dobitnici nagrada te brojni privrednici i ugledni gosti.

Nagrađene i goste pozdravio je domaćin, predsjednik crnogorske Privredne komore **Velimir Mijušković** koji je naglasio da ne možemo biti zadovoljni tempom oporavka po pojedinim segmentima privredne aktiv-

nosti, iako ima ohrabrujućih signala o postepenom oporavku crnogorske ekonomije i procjena o njenom rastu do kraja godine.

-Veliki broj preduzeća je u blokadi, a rast unutrašnjeg duga i njegova velika koncentracija i dalje predstavlja balast za jačanje ukupne ekonomije. Kriza je pokazala naše slabosti, u prvom redu neadekvatnu privrednu strukturu - kazao je Mijušković, ocijenivši da se mora izraditi strategija ukupnog ekonomskog razvoja Crne Gore koja bi, kako je rekao, ukazala na potrebu korišćenja novih resursa koje imamo, da bi se smanjile regionalne razlike.

Mijušković je istakao da sve strukture treba da budu uključene u ekonomske reforme, a da donosioci odluka i menadžment u kompanijama moraju kontinuirano raditi na podizanju konkurentnosti, uz dugoročno osmišljavanje sopstvenog razvoja.

Konstatujući da su svi laureati ispunili uslove za dobijanje nagrada, predsjednik crnogorske Privredne Komore je rekao da je odnos koji je EPCG pokazala u razvoju društveno odgovornog poslovanja, sa punim pravom preporučio za ovogodišnjeg laureata.

Objasnjeno Odbora za dodjelu nagrada saopštio je prof. dr **Zdravko Krivokapić**, koji je, između ostalog, istakao da je EPCG tokom vijeka svoga trajanja, pored osnovne djelatnosti, bila posvećena i davanju doprinosa razvoju crnogorskog društva, što se naročito odnosi na uključivanje Kompanije u aktivnosti na unapređenju i razvoju sistema socijalne i zdravstvene zaštite djece i omladine, obrazovanja, kulture i sporta.

- Rezultat ovih aktivnosti Elektroprivrede je poboljšanje kvaliteta zdravstvene zaštite djece u Crnoj Gori, kao i poboljšanje stambenih uslova socijalno najugroženijih porodica i osoba sa invaliditetom u više crnogorskih gradova. Isto tako, uspješan rad i takmičenje jednog broja sportskih klubova skoro je nezamislivo bez pomoći i podrške Elektroprivrede – kazao je prof. Krivokapić.

U ime nagrađenih zahvalio se **Vojin Žugić** naglašavajući da je nagrada Privredne komore priznanje od izuzetnog značaja za sve koji je dobiju i da ona obavezuje na nastavak uspješnog rada. Činjenica da se dodjeljuje gotovo pola vijeka najbolje govori u prilog toj činjenici.

B. M.

Filip Vujanović: Ne smiju se obeshrabriti novi investitori

Podsticanje investicija i preduzetništva su dva strateška prioriteta ekonomske politike Crne Gore i obavezni smo da ih trajno promoviramo - istakao je predsjednik Crne Gore Filip Vujanović nakon dodjele nagrada privrednicima. Vujanović je kazao da su podsticajne mjere važne, jer kriza još traje, a preduzetništvo je nužno prije svega zbog globalne krize, nedostatka i visoke cijene hrane. Predsjednik je upozorio da moramo imati odgovoran odnos prema partnerima iz inostranstva koji treba da budu magnet za nove investicije i podsjetio da je nedavno učešće crnogorske delegacije u američko-balkanskom biznis forumu, bilo u cilju promocije otvorenosti crnogorske ekonomije za američke kompanije i biznismene.

- Ne smije se dozvoliti da pobjednici privatizacije budu poraženi i da se obeshrabre novi investitori. Treba insistirati na transparentnosti privatizacija i uključiti strane eksperte za njihovo praćenje. Moramo zadržati odgovoran odnos prema stranim biznismenima i kompanijama, jer su oni najbolji mamac za nove investicije - naglasio je predsjednik Crne Gore.

B. M.

Priznanje u prave ruke

EPCG implementira novi finansijsko-poslovni sistem

OSAVREMENJAVANJEM DO BOLJE USLUGE POTROŠAČIMA

Novo poslovno aplikativno rješenje unaprijediće poslovanje i smanjiti troškove, a investicija, vrijedna 630 hiljada eura, trebalo bi da se isplati za godinu

Najsavremeniji ORACLE-ov finansijsko poslovni sistem aplikacija, koji je implementirala Elektroprivreda, omogućiće našoj kompaniji unapređivanje poslovanja kroz precizno i efikasno upravljanje informacijama, centralizaciju podataka i povezivanje svih organizacionih jedinica i poslovnih procesa.

Ova, 630 hiljada vrijedna investicija, bila je povod organizovanja konferencije za novinare EPCG, 4. maja u Podgorici, na kojoj je ukratko predstavljen ovaj veliki i zahtjevni projekat, koji spada u red najvećih ovog tipa u regionu. Masimo Sala, glavni finansijski direktor EPCG je kazao, da Elektroprivreda duže od godinu radi na centralizaciji procesa rada i uspostavljanju integralne baze podataka, te da implementacija ovog centralizovanog poslovnog rješenja, koje će dugoročno podržavati poslovne potrebe Kompanije, štedi vrijeme i novac kako Elektroprivredi tako i njenim potrošačima.

- Jedna od osnovnih potreba velikih i razuđenih sistema, kao što je i EPCG, jeste da poslovne informacije imaju na jednom mjestu kako bi se resursi pratili u realnom vremenu, a poslovni procesi evidentirali u trenutku nastajanja. Naime, u velikim sistemima nekad je potrebno da se

prođe mnogo instanci kako bi se došlo do željenih i preciznih informacija, koje su postale najvrednija roba za donošenje poslovnih odluka – kazao je Sala, dodajući da će primjena novih aplikacija doprinijeti dodatnom usklađivanju poslovanja EPCG sa savremenim evropskim tokovima i svrstavanju naše kompanije u red modernih evropskih kompanija.

- Sistem će Elektroprivredi omogućiti da pravovremeno i kvalitetno odgovori na tržišne izazove, pristupi informacijama sa bilo kog mjesta i u bilo koje vrijeme, kao i da detaljnije izvještava, i to u realnom vremenu - rekao je on.

Jedna od osnovnih potreba velikih i razuđenih sistema, kao što je i EPCG, jeste da poslovne informacije imaju na jednom mjestu kako bi se resursi pratili u realnom vremenu, a poslovni procesi evidentirali u trenutku nastajanja.

Konferenciji je prisustvovao i generalni direktor kompanije Oracle Srbija, Klod Kolaro i tokom izlaganja istakao, da sistem aplikacija za koji se opredijelila EPCG, predstavlja potpuno integrisano poslovno aplikativno rješenje

Detaljsa konferencije

koje omogućava unapređivanje poslovanja kompanije, kroz kompletnu povezanost svih organizacionih jedinica i poslovnih procesa.

- Ovo softversko rješenje doprinosi povećanju efikasnosti, sniženju troškova i kvalitetnom upravljanju ključnim

Sistem će Elektroprivredi omogućiti da pravovremeno i kvalitetno odgovori na tržišne izazove, pristupi informacijama sa bilo kog mjesta i u bilo koje vrijeme, kao i da detaljnije izvještava, i to u realnom vremenu

finansijskim akcijama. Riječ je o rješenju svjetske klase koje je, kao stvoreno, za velike i razučene sisteme poput EPCG – dodao je on.

Softver su u sistem EPCG instalirali eksperti zagrebačkog preduzeća Infodom, na čemu je zajednički projektni tim radio 18 mjeseci. Direktor Infodom-a Slavko Vidović je kazao da osnovu sistema čine Oracle e-Business Suite aplikacije kojima su obuhvaćeni procesi, od nabavke do plaćanja, upravljanje prodajom, kao i upravljanje ljudskim potencijalima. Takođe je istakao da su kao podrška poslovnim procesima Elektroprivrede, implementirane InfoDom aplikacije za kancelarijsko poslovanje, upravljanje registrima, kao i sistem za podršku korisnicima – HelpDesk. Sve aplikacije postavljene su za multiorganizacijski rad, što ovom projektu daje dodatnu težinu i fleksibilnost, ali i kvalitet u dobijanju i praćenju finansijskih podataka.

-Ovakvo informatičko rješenje, koje prati svjetsku poslovnu metodologiju i tehnološka rješenja, uveliko pomaže EPCG u dostizanju postavljenih ciljeva, kao i unapređenju komunikacije između društava, komunikacije između pojedinih organizacionih cjelina, kao i Društva sa Upravom, i posebno sa Sektorom finansija – istakao je Vidović.

Proces implementacije ERP (Enterprise Resource Planning, Planiranje kompanijskih resursa) sistema aplikacija sprovelo je 40 stručnjaka iz Elektroprivrede i 30 iz Infodoma, počeo je krajem 2009. godine, a u produkciju je ušao 7. marta ove godine, unosom prvih transakcija u sistem, istakla je na konferenciji Nataša Pavićević, vođa Projekta. Objasnjavajući šta su to, u stvari, ERP rješenja, ona je rekla da je riječ o kombinaciji prakse upravljanja poslovanjem i moderne tehnologije, kojom se ubrzavaju važni poslovni procesi preduzeća i efikasnije, uz maksimalnu preciznost, postizu definisani poslovni ciljevi.

- Kroz sistem se, u stvari, odvijaju poslovni procesi, što omogućava trenutno praćenje finansijskih i ostalih poslovnih tokova. Kao posljedica odvijanja poslovnih procesa po automatizmu nastaju knjiženja – navela je Pavićević i dodala da su, dugoročno gledano, takva rješenja pogodna za nadogradnju i integraciju sa ostalim sistemima i aplikacijama. Stoga je završetak procesa implementacije, početak novog projekta ekstenzije i nadogradnje ERP-a, koji tek predstoji stručnom timu EPCG.

Kvalitet ERP sistema aplikacija potvrđuju pozitivna iskustva eminentnih svjetskih kompanija, uključujući i istaknuta regionalna imena, među kojima su Narodna Banka Srbije, Jat Airways, Telekom Srbija, Telenor Srbija, Hrvatska Lutrija i slovenačka NE Krško.

B. M.

U hotelu „Maestral“ u Budvi održano Drugo savjetovanje CG KO CIGRE

Renomirani stručni skup

Savjetovanje je okupilo veliki broj priznatih stručnjaka iz oblasti elektroenergetike. Skup je otvorio pomoćnik ministra ekonomije u Vladi Crne Gore Miodrag Čanović. Glavni zajednički cilj jeste da Crna Gora u što kraćem periodu postane izvoznik električne energije

Drugo savjetovanje Crnogorskog komiteta međunarodnog vijeća za velike električne mreže (CIGRE) održano je od 16. do 19. maja u hotelu „Maestral“ u Budvi.

Savjetovanje je okupilo veliki broj renomiranih stručnjaka iz oblasti elektroenergetike iz Crne Gore, regiona i Evrope. Tokom četvorodnevno rada na skupu je predstavljen 71 stručni rad. Rad savjetovanja je bio organizovan u 13 studijskih komiteta u okviru definisanih preferencijalnih tema, održane su panel prezentacije na četiri teme, kao i poslovne prezentacije

Drugo savjetovanje Crnogorskog komiteta CIGRE svečano je otvorio pomoćnik ministra ekonomije u Vladi Crne Gore Miodrag Čanović, koji je u ime ministarstva ekonomije i Vlade Crne Gore, pozdravio prisutne.

- Posebno mi je drago da je za ovo savjetovanje prihvaćen veliki broj referata, koji obrađuju tematiku koja je od interesa elektroenergetski sektor Crne Gore – rekao je Čanović obraćajući se prisutnima u prepunoj svečanoj sali hotela „Maestral“ i naglasio da je CG KO CIGRE od osnivanja 2008. godine do danas postigao izuzetno značajne rezultate, jer je okupio mnoga naučera i radnike iz našeg zemlje i je angažovan je doprinosi razvoju energetskog sektora u Crnoj Gori. U svom daljem obraćanju Čanović se osvrnuo na planove vezane za unapređenje i razvoj elektroenergetskog sistema Crne Gore.

- U planu je da Crna Gora poslije 2020. godine postane izvoznik električne energije, a to se može realizovati kroz ak-

tivnosti na izgradnji hidroelektrana na Morači, malih elektrana i vjetroelektrana – kazao je Čanović.

Prisutnima se na ceremoniji svečanog otvaranja obratio i predsjednik CG KO CIGRE, prof. dr Milutin Ostojić, koji je govorio o značaju i ulozi crnogorskog komiteta CIGRE u energetskom sektoru naše države. Naš glavni zajednički cilj jeste da Crna Gora u što kraćem periodu prestane da bude uvoznik električne energije. Usvajanjem nove energetske politike Crne Gore i predstojećim aktivnostima za izradu nove strategije razvoja energetike Crne Gore i akcionog plana za realizaciju strategije, trebalo bi da budu stvoreni uslovi za intenzivan ekonomski razvoj u energetskom sektoru, za modernizaciju proizvodnih i prenosnih objekata, za izgradnju novih izvora električne energije, za korišćenje alternativnih izvora energije, a posebno hidroenergije i energije sunca i vjetra, za povezivanje elektroenergetskog sistema Crne Gore sa Italijom preko podvodnog kabla, kao i za organizovaniji pristup sprovođenja energetske efikasnosti. U ime grada domaćina na skupu u Budvi govorio je gradonačelnik Lazar Rađenović. On je izrazio zadovoljstvo i čast što je upravo Budva domaćin ovako velikog i stručnog naučnog skupa.

- Crnogorski komitet CIGRE se trudi da doprinese rješavanju aktuelnih problema vezanih za eksploataciju, upravljanje i razvoj elektroenergetskog sistema Crne Gore. Organizovanje ovakvih okupljanja je prilika za razmjenu iskustava, za uspostavljanje još tješnije saradnje u ovoj oblasti – konstatovao je Rađenović.

Potom je predsjednik Međunarodne CIGRE, Andre Merlin, pozdravio učesnike Savjetovanja i poželio im usješan rad. I člani ljudi nacionalnih komiteta CIGRE iz Srbije, Hrvatske, Slovenije i Bosne i Hercegovine, prof. dr Dragan Petrović, dr Božidar Filipović-Grčić, Mr Krešimir Bakić i Savo Nikolić, pozdravili su prisutne uz opštu konstataciju da ovakvi skupovi doprinose razvoju saradnje i prenošenju iskustava iz oblasti energetike.

Nagradu za životno djelo, dodijeljenu prof. dr Iliji Vujoševiću, uručio je predsjednik CG KO CIGRE, prof. dr Milutin Ostojić. Ovogodišnji laureat, prof. dr Ilija Vujošević je univerzitetski profesor, istaknuti stručnjak i naučno – istraživački radnik, publicista i član uređivačkih timova više stručnih časopisa iz oblasti energetike. Profesor Vujošević je i član internacionalne CIGRE I IEEE.

- Naš CG KO CIGRE je mlada asocijacija, jer postoji tri godine. Njen autoritet će rasti kako bude rastao i razvijao se energetski sektor Crne Gore, a cijelo naše društvo treba da podrži razvoj ovakvih organizacija – istakao je Vujošević. Veliki pokrovitelji skupa bili su: Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, Crnogorski Elektroprenosni Sistem - Podgorica i Mezon d.o.o - Danilovgrad. Pokrovitelj je bio Rudnap Group AD, a sponzori kompanije EKC d.o.o. Beograd, Elnos Inženjering Podgorica – član Elnos grupe i Ezpada S.R.O. Njima su uručene zahvalnice

Sa svečanog otvaranja

CG KO CIGRE.U ime EPCG plaketu je primio predsjednik Odbora direktora Srđan Kovačević.

U toku Savjetovanja održane su i Tehničke izložbe poznatih proizvođača opreme: Siemens-a, ABB-a, Schneider-a, Mezon-a i IMP-a.

Studijski komiteti, Programski odbor i Organizacioni odbor uložili su veliki trud u pripremu i organizaciju II savjetovanja CG KO CIGRE, što je, svakako, rezultiralo da skup ima zaista zavidan nivo. Na Upravnom odboru CG KO CIGRE, održanom na kraju četvordnevnog savjetovanja, dogovoreno je da se Treće savjetovanje održi u maju 2013. godine.

M. Vuković

Panel prezentacija: EPCG-dokapitalizacija, modernizacija i tržište energije

Panel prezentacija "EPCG-dokapitalizacija, modernizacija i tržište energije", čiji je uvodničar bio mr Vladimir Bojičić izazvala je veliko interesovanje prisutnih. O ovoj prezentaciji njen autor kaže:

- Kao što vidite, tema je dosta široka i na nju bi moglo puno vremena da se potroši, posebno po pojedinačnim djelovima na koje se sama tema odnosi. Međutim, prvenstveni cilj je prezentacija naslonjena na to da se za neki protekli period, od održavanja prethodnog savjetovanja CIGRE, od nekih značajnih događaja koji su se desili u jednom energetskom sektoru u Crnoj Gori, napravi presjek šta je to urađeno, konkretno, unutar Elektroprivrede Crne Gore u tom prethodnom periodu – naglasio je Bojičić.

- Znači sama tema i prezentacija koja je dio ove panel diskusije, prvenstveno se odnosila na dio dokapitalizacije koja je odrađena unutar Elektroprivrede Crne Gore, sa osvrtom na postupak dokapitalizacije kako je tekao od samog početka do zaključivanja konačnog ugovora sa italijanskom kompanijom i strateškim partnerom A2A. Drugi dio je bio konkretno okrenut investicijama i modernizaciji u prethodnom periodu o tome što je urađeno unutar Elektroprivrede Crne Gore, normalno sa naglaskom na ono što nas očekuje u narednom periodu u planovima koje imamo zajedno sa našim strateškim partnerom – dodaje Bojičić.

Veći dio diskusije bio je posvećen tržištu električne energije unutar Crne Gore, koje je i zvanično otvoreno, iako, kako se moglo čuti na ovoj panel prezentaciji, postoji dosta poteškoća u njegovom funkcionisanju, odnosno prilagođavanju njegovih učesnika koji su oličeni u ovom trenutku u Elektroprivredi Crne Gore i Crnogorskom elektroprenosnom sistemu.

- Očekujemo da u nekom narednom periodu svi, počev od same Regulatorne agencije za energetiku, ali i ostali organi zaduženi za funkcionisanje tog tržišta, doprinesu da ono postane funkcionalnije – zaključuje Vladimir Bojičić.

ŠTA JE CIGRE?

CIGRE (Conseil International des Grands Réseaux Électriques) - Međunarodno vijeće za velike električne mreže, jedna je od vodećih međunarodnih organizacija koja se bavi tehničkim, ekonomskim, organizacionim i regulatornim aspektima elektroenergetskih sistema.

To je međunarodna nevladina i neprofitna organizacija sa sjedištem u Parizu, osnovana 1921. godine sa ciljem da učvrsti i razvije razmjenu stručnih znanja i informacija, među stručnjacima svih zemalja o problematici proizvodnje i visokonaponskog prenosa električne energije.

Pitanja vezana za planiranje i pogon elektroenergetskih sistema, kao i izgradnja i održavanje visokonaponske opreme i elektrana su srž interesovanja CIGRE. Pored toga, CIGRE se bavi i problemima zaštite elektroenergetskih sistema, telekomunikacionom opremom i informacionim sistemima.

CIGRE razvija tehnička znanja na dva načina: putem konferencija i sastanaka, na kojima se prezentiraju i diskutuju naučni radovi, i preko Studijskih komiteta koji rade na rješavanju tehničkih problema i izdaju izvještaje.

Trenutno je aktivno 16 Studijskih komiteta, od kojih se svaki bavi određenom oblašću elektrotehnike, a u njihovom radu koji se realizuje kroz djelovanje Radnih Grupa učestvuje preko 1000 eksperata.

Najvažniji događaj CIGRE je Sesija koja se održava u Parizu svake parne godine. Ona okuplja preko 2500 učesnika iz svih djelova svijeta, pri čemu se prezentuje skoro 400 naučnih radova, koji pokrivaju sva navedena polja interesovanja.

Andre Merlin, predsjednik CIGRE i MEDGRID

PAMETNE I SUPER MREŽE, MIT ILI REALNOST?

Andre Merlin na II savjetovanju CG KO CIGRE

Glavni gost drugog crnogorskog CIGRE savjetovanja bio je g-din Andre Merlin, predsjednik CIGRE i MEDGRID. Nijesmo željeli da propustimo priliku da intervjuišemo ovog eksperta i saznamo o temama, koje iz dana u dan, sve više ispunjavaju stranice novina i sadržaje raznih televizijskih emisija. Pametne mreže, pametna brojila, smanjenje emisije CO2, obnovljivi izvori...

Gospodine Merlin, naše je zadovoljstvo što imamo priliku da čujemo vaše mišljenje o posljednjim dešavanjima u globalnom energetsom sektoru. Za početak, možete li nam reći nešto više o ulozi električne energije u budućnosti, u Evropi?

Moje je zadovoljstvo što mogu da dam intervju internom listu EPCG koja, kako saznam, ima skoro 3000 zaposlenih. Što se tiče struje, ona će igrati sve više i više bitnu ulogu u ispunjavanju tri glavna cilja evropske energetske politike. Ti ciljevi su poboljšanje sigurnosti snadbijevanja, smanjenje emisije CO2 i kontrola energetske troškova. Sa strane potražnje, električna energija pruža visok nivo energetske efikasnosti, dok sa strane ponude pomaže razvoj energetske izvora sa niskim nivoom CO2 (nuklearni, hidro, solarni i geotermalni izvori, kao i vjetrenjače)

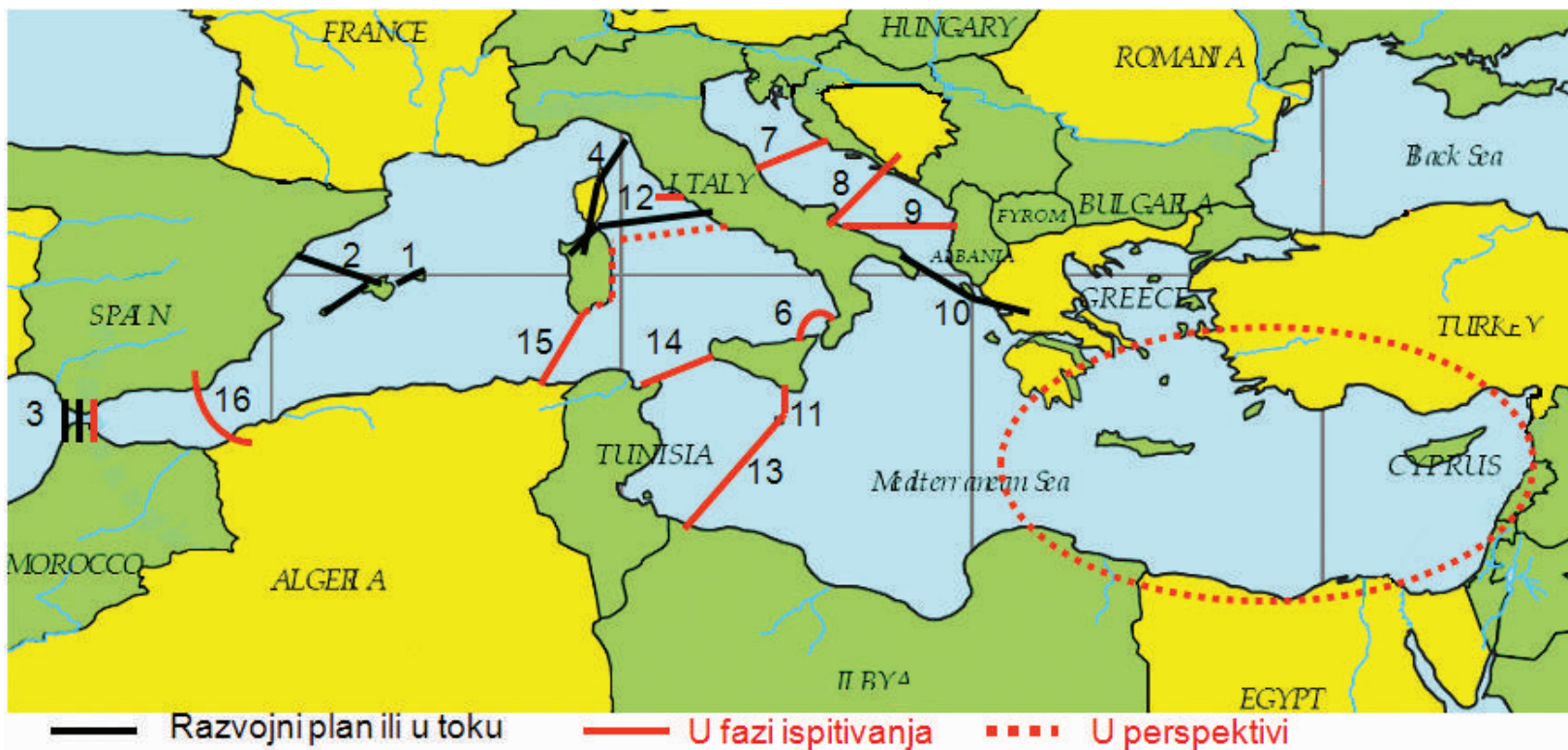
Proizvodnja električne energije u zemljama članicama EU u 2005. godini po izvorima energije je bila: 54,6% uglj, nafta i gas, i 45,4% nuklearna, hidro energija i obnovljivi izvori. Kako će ovaj odnos izgledati u budućnosti?

Predviđa se da proizvodnja energije u EU do 2020. bude 2/3 iz izvora sa niskim nivoom CO2, od čega 1/3 iz nuklearnih i 1/3 iz obnovljivih izvora, od čega bi 13% trebalo biti energija vjetra. U 2005. energija vjetra je bila

samo 1,9%. Trinaest procenata energije vjetra u energetsom miksu u 2020. bi podrazumijevalo proizvodnju od 500TWh od ukupnih 4000TWh. Da bi se proizvela tolika količina, 200 do 250 GW vjetrenjača, od ukupnih 1000GW elektrana, mora biti izgrađeno i povezano u Evropski energetske sistem. Ako pogledamo još dalje, ka 2050., kada tehnologija za zadržavanje i konfiskaciju CO2 udje u industrijsku upotrebu, biće moguće dizajnirati i napraviti Evropski energetske sistem bez emisije CO2.

Tako radikalne promjene u energetsom miksu proizvodnje električne energije će definitivno zahtijevati veliku evoluciju na mrežama. Zašto takva promjena?

U pravu ste, možemo čak upotrijebiti i jaču riječ, revolucija. Ali, postoji nekoliko razloga za takve promjene. Prije svega, da se omogući integracija naizmjeničnih obnovljivih izvora energije. Drugo, da se poveća sigurnost snadbijevanja između zemalja članica EU sa komšijskim regionima da bi se postigla šira integracija tržišta električne energije. Za budućnost mreža to znači jaču povezanost unutar Evropskog sistema, širenje ovih konekcija van sadašnjih limita i efikasnija operacija električnim sistemima i posebno distributivnim mrežama da bi se suočili sa rastućom kompleksnošću sistema menadžmenta.

Kako bi onda, ukratko, definisali strategiju za buduće električne sisteme?

Rekao bih da postoje dvije velike strategije za buduće električne sisteme, a to su mnogo snažnije mreže, ono što ja zovem super mreže (super grids), ali i inteligentne mreže, ono što ja zovem pametne mreže (smart grids).

Kada pričamo o super mrežama, četiri prioriteta za razvoj prenosnih sistema u EU su definisani u drugom strateškom izvještaju EU od strane Evropske komisije u novembru 2008. Možete li nam reći nešto više o tim prioritetima?

Ova četiri prioriteta su: plan povezivanja Baltičkih mreža sa Evropskom energetsom mrežom, plan povezivanja Euro – Mediteran (MEDGRID), plan povezivanja Centralne, Južne i Istočne Evrope, i plan povezivanja podvodnom mrežom Baltika i Sjevernog mora.

Šta je sa pametnim mrežama?

Kod pametnih mreža treba da odvojeno pričamo o prenosnom i distributivnom sistemu. Kada je u pitanju prenosna mreža, dosta je uradjeno i želio bih da istaknem dva velika postignuća: prvo, CORESCO – regionalni centar obuke za koordinirane operacije sistema koji cilja na evaluaciju sigurnosti zapadnog sistema, da informiše i upozori Nacionalne dispečere, i CECRE, prvu kontrolnu sobu za obnovljivu energiju koja pruža maksimum integracija obnovljivih izvora unutar električnog sistema u sigurnim uslovima. Ali, u budućnosti, bilo bi potrebno integrirati još više inteligencije u distributivne mreže. Otvaranje tržišta električne energije je dovelo do razvoja

pametnih brojala koji su osnova pametnih mreža u distributivnoj mreži. Evropska komisija cilja na brojku od 80% pametnih brojala do 2020. Mreža se mijenja iz pasivne u aktivnu kroz razvoj decentralizovane proizvodnje energije od vjetra i solarnih instalacija i te operacije se moraju brzo primijeniti.

Pomenuli ste pametna brojala. Kako EPCG planira uvođenje pametnih brojala početkom jeseni, možete li nam objasniti prednosti integracije ove vrste brojala u distributivnu mrežu?

Prije svega, oni će unaprijediti znanje o mreži imajući preciznije podatke u realnom vremenu, bolje će pratiti potrošnju kupaca i takođe će smanjiti potrošnju energije. Naravno, glavna korist za potrošače je kvalitetniji servis.

E. Albijanić

Donacija Elektroprivrede porodici Kaluđerović iz Nikšića

Drži me pomisao na dobre ljude

Solidarnost vaše kompanije znači mi mnogo u finansijskom, a pogotovo u moralnom pogledu, kaže samohrana majka petoro djece, Danica Kaluđerović

Divan proljetni dan nije mogao podići naš optimizam dok smo se približavali oronulom radničkom naselju Trudbenik kraj nikšićke Željezare. Tu u teškim uslovima, sama sa svoje petoro djece, živi trideset negodogodišnja Danica Kaluđerović. U njihov skromnom ulazimo sa namjerom da je donacija Elektroprivrede, u sklopu akcije "Svi smo pozvani", u iznosu od 3000€, učinila da njihove nedaće, bar u izvjesnoj mjeri, budu ublažene.

Iako stižemo nenajavljeni, zatičemo dvadesetak Daničinih kvadrata, koje je dobila od nikšićke Opštine, u savršenoj jeđi. Ispred baraksa, iza nje su dvije teške operacije, bliže nad svojom djecom: Milicom (14), Anitom (14), Ksenijom (11) i blizancima Ljubicom i Jakovom (7).

Novac koji smo dobili od Elektroprivrede u ovoj našoj barakci bio je više nego dobrodošao. Zauzvrat, mogu nam dati zahvalom – kaže Danica.

Stara baraka u kojoj živimo izgrađena pedesetih godina prošlog vijeka, u potpunosti je dotrajala. Instalacije datiraju iz tog perioda, stari krov je prokišnjavao, kupatilo je bilo u neadekvatnom stanju. Sredstva sam usmjerila na adaptaciju ovog prostora kako je situaciju komplikovala činjenica da budućim krovom živimo sa još jednom porodicom. Ulaži kupatilo su zajednički, pa nas ima desetero u osamdesetak kvadrata. Rađo ve sam morala izvoditi na čitavoj baraci, bitno nam je teško izdvojiti naš dio krova ili kupatila. Da je nevolju teško pobijediti kazuje podatak da je, nakon radova, mi smo krov popravili na jednom mjestu, on, kao što je, procurio na drugom. Borba sa siromaštvom nije laka – priča nam ova samohrana majka.

Ipak, materijalnoj bijedi nekako bi se i pokosilo da nje na više bude. Čeremna, malčindm radu, boleri osmo podiša je Ksenije, razdije Danicu, uena mlpa djevojica pañ od ozbiljnina bolodnih borbeničaja. Bolest je teška, njezine skopu, ča i odlasci na kontrole koje uključuju razne pretrage i bolmanje, za Danicu su veliki troškovi.

- Danas nema ništa besplatno. Jada se Danica.

- Mjesečno prihvaćam 170€ materijalnog obezbjeđenja, od toga 155 odlazi na račun za kredit koji sam uzela za Ksenijino liječenje. Suma koja ostaje, neugodno je i spominjati. Vezana sam za kuću zbog bolesti djeteta, pa mogu odustvovati samo par sati, što iskoristim da nešto zaradim. Sjutra idem na ispomoć jednoj prijateljici, dobiću, za dva dana posla, ukupno,

10€. Ovo nije dovoljno ni za hranu, a kamoli za lijekove i lje-karske intervencije. Još prošle nedjelje morala sam Kseniju da vodim na kontrolu, na Cetinje, ali ni ja sam mogla na put bez para - napominje ona.

- Ipak, još uvijek me „drži“ pomisao na dobre ljude koji umiju da čuju očajničke pozive u pomoć. Nebrojeno puta mi je pomogla humanost Čeke Zagre, predsjednice NVO Udruženja majki koje djece sa smetnjama u razvoju i Marinka Radulovića, prijatelja iz Nikšića. Iako bih rekla da se sa svim teškoćama sa kojima sam suočila ne bi netačno. Njih dvoje, koji za sve što rade ne traže ništa, osim zadovoljstva onih kojima su pomogli, čine da još uvijek vjerujem u ljude. Njima pridružujem i solidarnost Elektroprivrede čija mi je pomoć značila puno, u finansijskom, pogotovo u moralnom pogledu, objašnjava naša sagovornica.

Sva Daničina djeca dobri su đaci. Možda bi bili još bolji kad bi jasli sa osjećanjem da ih, svakoga dana, kod kuće čekaju sva tri obroka. Za neke porodice ovo je ništavna stvar koja nije vodećim pitanjem, za porodicu Kaluđerović život je grozničava borba da to dosegnu. Najstarija Milica ne voli novinare. Vjerovatno je za njene neake godine bolno ek-monirati na ove vrste, pa neka nam oprost na indiskreciji. Danica, još uvijek mlada žena, čije su velike plave oči upre same u djecu, kaže da su joj ljudi savjetovali da ih ostavi, oni, koji žive van Nikšića i sa kojim već šest godina nije su zajedno.

Ne bih mogla zaspati kad bih to uradila. Uveče liježem sa bricom, čekajući ih, svako doći da jeđu, ali ujutro, kad se probudim i vidim ih pored sebe, ja sam, u svojoj muči, mirna žena – kaže Danica Kaluđerović.

© V. Vuković

Danica Kaluđerović sa djecom

Pomoć za Danicu i njenu djecu

Pozivamo sve humane ljude koji imaju sluha za tuđu nevolju da sredstva za kupovinu stana za samohranu majku Danicu Kaluđerović uplate na žiro račun Prve banke 535 – 11777 – 56, na adresu Udruženja za pomoć licima ometenim u psihofizičkom razvoju Nikšića, koje je i inicijator kampanje.

Aktivnosti u ED Budva

Spremno dočekuju sezonu

Povezivanje Rasklopišta Vrh Lazi sa 35 kV kablovsko vazdušnom mrežom

Veliki broj revitalizovanih trafo stanica, znatna ulaganja u distributivnu i niskonaponsku mrežu garantuju da će elektro-energetski sistem u Budvi u potpunosti moći da isprati potrebe metropole crnogorskog turizma i u vrijeme glavne turističke sezone.

Direktor ED Budva, Vojo Vukadinović, kaže da bi budvanski distributeri uradili i više da nije bilo objektivnih poteškoća, koje su ih ometale da realizuju sve što je planirano.

Od radova koji su u već obavljeni u ovoj ED Vukadinović ističe pregled i reviziju opreme u svim 35/10 kV trafostanicama od strane ekipa FC Distribucija, tako da prvi put sezonu dočekuju sa novougrađenim vakumskim prekidačima i novom digitalnom zaštitom u TS Lazi. Ekipa za održavanje 35 kV dale-

Za ovu godinu u ED Budva planirani su gubici u iznosu od 11,05 odsto što je, po riječima našeg sagovornika, ambiciozan plan koji će pokušati da ostvare uz maksimalno angažovanje svih zaposlenih

kovoda izvršile su pregled i reviziju DV 35 kV, kao vrlo važnog segmenta mreže za opterećenja, koja budvansku ED očekuju u narednim mjesecima.

- Izvršeno je opremanje dvije 35 kV ćelije (jedne u TS 35/10kV Lazi, a druge u TS 110/35kV Markovići) kako bi se stvorile pretpostavke za uključenje 35kV kablovskih vodova „Markovići-Lazi“ i „Lazi-Bečići“, a opremljene su i dvije 10kV ćelije (jedna u TS Lazi, a druga u TS 35/10kV Miločer), čime su stavljeni pod napon: 10kV kablovski vod „TS 35/10kV Lazi - B45 10/0.4kV Markovići“ i kablovski vod „TS 35/10kV Miločer - B45 10/0.4kV Krstac“ – navodi Vukadinović i dodaje da je takođe završeno polaganje dva 10kV kablovska voda kojim će se značajnija količina energije u vrijeme špica potrošnje po prvi put prebacivati iz TS 35/10kV Bečići za uže gradsko područje Budve.

Na ovaj način ćemo pokušati da prevaziđemo problem nedostatka snage u centru grada, jer Opština Budva, koja iz budžeta izdvaja određena sredstva za izgradnju elektro energetske infrastrukture, nije ispunila preuzetu obavezu da izgradi TS 35/10kV, 2x12 MVA Razino, što bi znatno poboljšalo kvalitet isporuke i sigurnost napajanja potrošača na tom području - kaže Vukadinović.

Prema njegovim riječima, uskoro će se staviti pod napon i ranije izgrađeno 35kV Rasklopište „Vrh Lazi“, čime će se poboljšati pouzdanost u napajanju TS 35/10kV Dubovica i dobiti kvalitet više u 35 kilovoltnoj mreži.

Od ostalih poslova, on navodi rekonstrukciju TS 10/0.4kV Markovići, u kojoj je izvršena zamjena SN bloka ugradnjom novog bloka, izolovanog SF6 gasom.

U nastojanju da se što bolje pripreme za turističku sezonu radili su na rasterećenju niskonaponskih kablova koji su bili preopterećeni u toku prošle sezone, da bi otklonili loše tačke u mreži. Pored toga, izvršena je rekonstrukcija NN mreža Donji Pobori i Ivanovići, gdje je vazдушna mreža zamijenjena SKS mrežom u dužini od preko 1.500m.

- Stavljanjem pod napon TS 10/0.4 kV, 2x630 kVA Gospoština, čija je izgradnja finansirana iz opštinskog budžeta, znatno će se popraviti naponske prilike i kvalitet isporučene el.energije u ovom naselju – istakao je Vukadinović i dodao da do turističke sezone očekuju konačno pribavljanje odobrenja za građenje i stavljanje pod napon već izgrađenih trafostanica 10/0.4kV „Bentonit II“ i „Svinjišta“.

- Veliki finansijski problemi, u koje je zapala lokalna samouprava, i te kako utiču na drastično smanjivanje ulaganja u razvoj elektroenergetske infrastrukture u Budvi, što može imati negativne posljedice na razvoj i stabilnost lokalnog distributivnog sistema, tim prije što se na području Budve i dalje intenzivno grade stambeni i turistički objekti čije se priključenje očekuje u narednom periodu – istakao je Vukadinović.

Za ovu godinu u ED Budva planirani su gubici u iznosu od 11,05 odsto, što je, po riječima našeg sagovornika, ambiciozan plan koji će pokušati da ostvare uz maksimalno angažovanje svih zaposlenih. Kako su u prva četiri mjeseca ove godine gubici iznosili 12,70 odsto, predstoji im dosta posla, prije svega, na kontroli mjernih mjesta, čime se smanjuje mogućnost neovlašćene potrošnje za kojom pojedini potrošači godinama posežu. U istom cilju pokrenuta je i zamjena neispravnih brojlara, kao i izmještanje mjernih mjesta. Akcenat je, ipak, stavljen na kvalitetno očitavanje potrošnje, jer se ostvarivanjem većeg procenta očitavanosti daje jasnija slika realizacije elektroenergetskog bilansa za svaki mjesec.

- Planirano je da se u Budvi za 3 godine zamijeni 900 brojila u individualnoj i 14.000 brojila u kolektivnoj gradnji, što čini oko 50 odsto od ukupnog broja potrošača – informiše Vukadinović.

B. M.

Petar Porobić, selektor crnogorske vaterpolo reprezentacije

UZ DOBAR NAPON DO SVJETSKOG VRHA

Impozantni rezultati za jednu malu zemlju kao što je Crna Gora, sigurno ne bi bili ostvareni da nije bilo podrške, pomoći i donacija od EPCG. Ovim želim jasno da istaknem da je dio budžeta, koji predstavlja finansijsku podršku EPCG nemjerljiv i pretpostavka je svih uspjeha vaterpolo reprezentacija Crne Gore

Možete li nam reći nešto više o trenutnim aktivnostima vaterpolo reprezentacije Crne Gore.

Naša vaterpolo reprezentacija od 24. maja krenula je sa pripremama, iako smo zbog odlaganja Fajnal Fora (planiranog za 3. i 4. jun u Rimu) i odsustva devet igrača, koji nastupaju za Partizan, Reko i Budvu bili prinuđeni da revidiramo koncept rada. Naime, zbog neočekivanog plasmana Budve na završnicu Lige šampiona i njihovog uspjeha, prinuđeni smo da radimo samo sa dijelom ekipe sve do 12. juna, što znači da nam je do finala Svjetske Lige (21. - 26. jun - Firenca) ostalo samo 6 dana za pripreme. Nakon Fajnal fora sagledaćemo stanje ekipe i imajući u vidu i zdravstveno stanje pojedinih igrača razmotriti sa kojim sastavom možemo nastupiti u finalu Svjetske lige. Podsjećam, posljednje dvije godine smo ostvarili veliki uspjeh, osvajanjem zlata i srebra na finalu Svjetske lige, ali nekako ti rezultati u Crnoj Gori medijski nijesu bili tretirani na pravi način. Konstantno se spominje Malaga, a svi drugi rezultati poput zlata na Univerzijadi, B prvenstvu Europe, zlata u Bratislavi, koji nam je donijelo plasman na OI i visoko 4. mjesto se, iz meni nepoznatih razloga, potcjenjuju i svjesno se manipuliše samo sa zlatom iz Malage.

Iz svih tih razloga, a i značaja Svjetskog prvenstva, želja nam je da na užrb Svjetske lige igrače odmorimo, zdravstveno rehabilitujemo i pokušamo da krenemo sa najboljim sastavom na pripreme za Svjetsko prvenstvo, koje nas očekuje od 18. - 30. jula u Šangaju. Prema tome naša reprezentacija, nakon finala Svjetske lige, od 30. juna do 8. jula će se pripremati za Svjetsko prvenstvo u Crnoj Gori, a od 8. jula do početka prvenstva u Kini.

Šta očekujete od Vaše ekipe na predstojećim značajnim takmičenjima?

Naša je želja da okupimo najbolji sastav i da, uz dobar ambijent, pokušamo da na Svjetskom prvenstvu u Šangaju osvojimo jednu od medalja, što bi predstavljalo veliki us-

pjeh, jer bi time ostvarili i plasman na Olimpijske igre koje će se 2012.godine održati u Londonu. Želim da istaknem da u ostvarenju te naše želje i cilja moramo biti svjesni da smo nakon evropskog prvenstva u Malagi iznenada izašli na veliku scenu, da nas svi ozbiljno doživljavaju kao protivnika, te da smo mi jedina zemlja u krugu favorita koja nema značajniju podršku u krugovima Svjetske vaterpolo organizacije. Crna Gora naravno za 5 godina nije bila ni u mogućnosti da ima svoje predstavnike u važnim forumima, pa je to jedan svojevrsan hendikep. Takođe, želio bih da naglasim još jednu stvar a to je da odnosi između klubova nijesu na nivou naših zahtjeva, a to znači da ne možemo još uvijek prevazići razne podjele i napraviti jedan zajednički koncept podrške reprezentaciji, što bi nam i te kako značilo. Jedna opšta mobilizacija u cilju motivacije zajedništva bi bila neophodna, ali se plašim da je vrijeme koje imamo do Svjetskog prvenstva kratko da bi se na tom planu nešta bitno promjenilo.

Kada se pomene kvalitet rada EPCG poznato mi je da su u posljednje 3 godine napravljeni značajni pozitivni pomaci u proizvodnji električne energije, uštedama, kvalitetu snabdijevanja potrošača, smanjenju gubitaka na mreži, te Vam u tom smislu, kao kolektivu, želim još mnogo uspjeha u radu i što više pozitivnih rezultata u poslovanju

Pored seniorske, uspjeha na međunarodnoj sceni postizale su i mlađe selekcije vaterpolo reprezentacije Crne Gore.

Pored aktivnosti A reprezentacije u proteklih 5 godina, dva do tri mjeseca u toku ljeta, organizujemo redovno i pripreme tri ili četiri mlađe selekcije, sa kojima smo takođe postizali izuzetne uspjeha: zlato na Evropskom prvenstvu u Istanbulu, srebro u Hanji (Grčkoj), četvrto mjesto na Svjetskom prvenstvu u Šibeniku i svake godine smo se uspeli kvalifikovati za Evropsko i Svjetsko takmičenje za mlađe kategorije na evropskom i svjetskom nivou. Ovo navodim zato što se i ovi rezultati potcjenjuju, kao i naponi koje Savez ulaže da bi se rad svih tih selekcija organizovao i omogućio, a sa druge strane izostajanje pravog tretmana svih rezultata pomenutih nacionalnih selekcija naravno da ne daje jednu kompletnu sliku rada Saveza, jer sa pomenutim rezultatima sigurno smo za primjer u sportu Crne Gore, a ako se rangiraju rezultati i A reprezentacije i mlađih selekcija, možemo sigurno tvrditi da smo i dalje u samom vrhu svjetskog vaterpola.

Koji Vam je momenat najdraži u Vašoj zaista briljantnoj karijeri?

U mojoj Vaterpolo karijeri najznačajniji uspjeh teško mogu da izdvojim, ali bih istakao prvo mjesto sa Jadranom u prvenstvu Jugoslavije nakon 44 godine, zatim prvo mjesto na svjetskom prvenstvu sa SCG 2005. i titulu prvaka Evrope 2008. u Malagi sa Crnom Gorom. Osvajanje Svjetske lige u Podgorici spada takođe u najdraže momente moje karijere.

EPCG je i ove godine najveći sponzor vaterpolo reprezentacije. Koliko je po Vama značajno sponzorstvo naše kompanije za Vaterpolo savez?

Svi ti, možemo slobodno kazati, imponantni rezultati za jednu malu zemlju kao što je Crna Gora, nakon pet godina funk-

cionisanja nacionalnih selekcija, sigurno ne bi bili ostvareni da nije bilo podrške, pomoći i donacija EPCG. Ovim želim jasno da istaknem da su doprinos i podrška Elektroprivrede Crne Gore od nemjerljivog značaja za sve uspjeh vaterpolo reprezentacija Crne Gore.

Da li ste, kao potrošač, zadovoljni uslugama naše kompanije?

Naravno da jesam. Kada se pomene kvalitet rada EPCG poznato mi je da su u posljednje 3 godine napravljeni značajni pozitivni pomaci u proizvodnji električne energije, uštedama, kvalitetu snabdijevanja potrošača, smanjenju gubitaka na mreži, te Vam u tom smislu, kao kolektivu, želim još mnogo uspjeha u radu i što više pozitivnih rezultata u poslovanju.

Koliko ste upućeni u aktuelne projekte vezane za energetske efikasnost i kakav je uopšte Vaš stav kada je u pitanju štednja električne energije?

U pogledu energetske efikasnosti, kao čovjek obrazovan za oblast društvenih nauka, nijesam profesionalno edukovan. Ipak, po nekoj mojoj percepciji, iako donedavno ovim pitanjima nijesmo davali ni približno potreban značaj, smatram da projekti edukacije i informisanosti naših građana moraju da budu na mnogo višem nivou. O mogućnostima i projektima vezanim za oblast energetske efikasnosti više sam se upoznao prilikom boravaka u inostranstvu, nego u Crnoj Gori. Informacije, koje se upućuju građanima u zadnje dvije godine su neophodne, jer mislim da ni približno ne koristimo mogućnosti koje nam stoje na raspolaganju kada je energetska efikasnost u pitanju.

M.Vuković

Naša je želja da okupimo najbolji sastav i da, uz dobar ambijent, pokušamo da na Svjetskom prvenstvu u Šangaju osvojimo jednu od medalja, što bi predstavljalo veliki uspjeh, jer bi time ostvarili i plasman na OI 2012. u Londonu

Milija Jale Janković, poslovođa na dopremi uglja u TE »Pljevlja«

Posvećen guslama i epskoj poeziji

Od svoje dvanaeste godine druguje Milija Jale Janković, poslovođa na dopremi uglja u TE »Pljevlja«, sa guslama i epskom poezijom. Magija drevnog instrumenta čiji duboki i jednolični zvuk, dolazeći iz tame vjekova, čuva najskrovitije sjećanje našeg jezika, opčarala je Miliju još tada. Toj svojoj ljubavi ostao je Janković vjeran do današnjeg dana, tako je već zakoračio u sedmu deceniju života

U guslama je Milija otkrio bajkovitost jednog mitskog i epskog doživljaja svijeta, iznjedrenog iz preteškog bremena istorije ovog naroda. Iz javorovog gudača, činilo mu se, svojim mudrom i sveprisutim duhom, doživljava i ulektuje. Nadahnut i potpom tu i takve istine, sasvim spontano, krenuo je, u pletsku avanturu. Džežeri u jednoj ruci gusle, a u drugoj hero ponesen i snovidim plamenom zajednice na talasu epike...

«Zbog ljubavi prema guslama počeo sam i da pišem. Stihovi su samj od sebe potekli. Kad napišem pjesmu, uznem gusle i stihove razvijam uz njihove zvuke - objašnjava nam Jale, kako ga iz milošte zovu, svoj način stvaranja.

U pjesničkoj radionici ovog privrženika rime, oslonjenog na naš bogatu epsku tradiciju, pri ruci su uvijek »ubej i deseterac« i lirski, stišaniji, ali ne i manje poneseniji osme

plijen njegov odnos prema prastarom instrumentu koga, udahnujući mu dušu, ljubomorno čuva od zaborava.

«Kada bih se ponovo rodio, posvetio bih se guslama i epskoj poeziji. Za mene su gusle i ta enciklopedija prošlosti i sadašnjosti. Čovjek koji nema prošlost, nema ni sadašnjost, ni budućnost», kaže Milija.

Pored replucije, koja je njegov najčešći motiv, inspiracija mu je razumljiva i velika borba našeg naroda za slobodu i pravdu u otmiranskom dobu, kada je junaštvo bilo mjerilo svega. Janković, ustvari, otručio od zaborava brojne primjere viteštva i požrtvovanosti, iz naše duge i nekad bolne istorije uzdiže na tron vrline opšteljudske vrijednosti koje, i u ovom »posrnulom vremenu«, dobijaju još veći značaj.

Poziv pjesnika, za njega, takođe je viteški:

Pjesnici su krunaci,
i dila su borbu vruću:
Branili su ostin perom
Svoje ime, svoju kuću!

Ovi Milijini stihovi, koji su, možemo reći, njegovo pjesničko vjerno našli su potvrdu i u zbirci »Pogled iz liza«. Umješni i zreli u istovrij, pjesnik se, ovog puta okrenuo sopstvenom okruženju, kolektivu TE »Pljevlja«. Sa puno topline i pažnosti, u poetskim portretima radnika i rukovodilaca Termoelektrane u galeriji likova koje predvode tadašnji izvršni direktor EPCC dr Radoimir Milović i direktor TE-a Slavko Vukasimović, Janković postrojenje je u kome radi slika kao velikom tuzornu porodicu. Pri tome, njegov čisti pogled nijednom nije zamućen nanosima vremena. Nadahnuto je, dakle, pjesnikova najbolja odbrana njegove elektrane, na kome ne smije da padne ni najmanja sjenka.

Pisac predgovora **Miroslav Joknić** je, između ostalog, ocijenio da je »Pogled izbliza« Milije – Jale Jankovića, »najnoviji najveći osvajač koji je pred nama, njegov lični pogled na kolege sa posla u kolektivu Termoelektrane. U pjesničkom portretisanju nije ostao samo u granicama njihovih stručnih i kreativnih sposobnosti, već je dodirnuo i psihofizičke karakteristike, druželjubivost, humanost, spremnost

da razumiju nevolje drugih. Sa naglašenom patetičnošću, u poletu njegove mašte i težnjom uviđenosti izraza, autor u ovom ciklusu predstavlja potrebe ljudi iz najbližeg okruženja, sa radnog mjesta, onako kako ih on doživljava. Janković u običnim ljudima, koji za njega nijesu obični, vidi zračak nade koja povezuje ljude i razvija njihovu kolektivnu svijest o smislu i značaju čovjeka u svijetu, druželjubija, humanizma i topline. Svoju odu u počecu kolegama sa posla, autor iskazuje na efektan i skretn način, izražavajući pri svemu tome prisnost i prostodušnost. Lirsku tonalnost podigao je osmeračkim stilom i elementima klasične ritmike, karakternom za narodne žanrove koji se uklapaju u »dama« gusala.

- Nadamo se da će se ove pjesme shvatiti kao iskrena namjera autora čisto u zapis o ljudima iz svakodnevnog života na način na koji on to shvata i doživljava. Niko mu to pravo ne može osporiti – istakao je na kraju Joknić.

Pored pomenute knjige »Pogled izbliza«, Milija – Jale Janković objavio je i zbirku pjesama »Krv i sloboda«, a snimio je i gramofonske i tri video kasete, dok su njegove stihove oživjeli mnogi guslari.

Član je Udruženja »Pljevlja« koje djeluje u okviru Udruženja guslarske »Car Dušan«.

Na takmičenjima, koje je organizovao ovo udruženje ova put u Plužinama i Podgorici, osvajao treće mjesto.

Poznat je kao majstor ilirskih i gusala, koje radi po porudžbini. Za najboljeg majstora u izradi gusala u Crnoj Gori proglašen je 2002. godine, a u 2000. i 2001. godini svoj je drugi odnosno treće mjesto.

F.Z.

POSVETA

*Tamo će se dimnjak s nebom
Vječno ljubi u tišini,
Jedna jaka kuća tu se
Izdignula na visini.*

*Elektrana »Pljevlja« to je
Presvijetlo-jarkog lica
Sljeme njeno sunce grije,
Temelj plače Vezišnica.*

*Nad njom strašni dimnjak bdije
Taj gorostas, ka pustinja,
Stalno rve s oblacima
Što dolaze s mora sinja.*

*U toj kući rad se voli,
Pjesma čuje – odjekuje,
Kao da su tu slavuji.
Pobjednička pjesma pjeva,
A turbina jaka bruji.*

Milija – Jale Janković

Na radnom mjestu »kao porodica«

Svoje Ljutiće, u pitomoj Vraneškoj dolini, gdje je rođen 1950. godine, napustio je Milija – Jale Janković veoma mlad. Nakon završetka Srednje tehničke škole u Beogradu, radio je u FAP-u Priboj, firmama »Žičnica« Ljubljana i »Monter« Pljevlja, da bi se 1981. zaposlio u TEP, gdje već 29 godina obavlja posao poslovođe na dopremi uglja.

Na dopremi uglja, koji se dobavlja iz kopa »Borovica« (Rudnik uglja Pljevlja), kako nam je objasnio Milija, sve je mehanizovano, a radnici koji tu obavljaju svoj posao dobro su obučeni. Sa kopova Rudnika uglja ruda se damperima doprema u drobiljačko postrojenje, odakle se tračnim sistemom distribuira u Elektranu ili se kombinovanim uređajima, koji su prave čelične grdosije, odlaže na deponiju, sa koje se ugalj, opet kombinovanim uređajima, prebacuje do bunkerskog trakta. U drobiljačkom postrojenju ugalj se drobi na određenu granulaciju, nakon čega se, radi sagorijevanja, tračnim sistemom prebacuje do kotlovske postrojenja, gdje se kao osnovno gorivo koristi za proizvodnju električne energije. Ukupan kapacitet deponije uglja TEP je 100 hiljada tona, dok se dnevni protok, u zavisnosti od kvaliteta rude, kreće do 7 hiljada tona.

-Na spoljnim objektima svoje poslove, u vrlo teškim uslovima, obavljaju radnici raznih zanimanja. To je, ustvari, zajednica koja se djelujući kao jedna porodica saživjela sa svojim radnim objektom. Tu gdje, u četvorbrigadnom sistemu, radi kvalitetan kadar, je i balans proizvodnje, a naš posao, adekvatan uloženom trudu, kanališe se u onom pravcu koji donosi najbolje rezultate, pri čemu je disciplina alfa i omega ovog procesa, a ključ uspjeha u dobroj organizaciji - naglašava Milija.

Ekološka termoelektrana na biomasu

OTPAD KAO GORIVO

U selu Dragačica nadomak Čačka, izgrađena je prva ekološka mini termoelektrana na biomasu, u koju je investitor, firma „Energoobnova“ uložila oko 200.000 €. Digestor, kapaciteta 600 m³ i nominalne snage 70-75 kW, koristiće uglavnom kukuruznu silažu kao pogonsko gorivo. Mini termoelektrana još nije počela da radi, a njeno stavljanje u funkciju očekuje se narednog mjeseca. Pored kukuruzne silaže, ovakva termoelektrana za svoj rad može da koristi sve vrste stajnjaka, zatim grašak, ječam, korov i travu, kao i kućni otpad.

Osim osnovnog izlaza iz sistema (struje i toplotne energije), termoelektrana kao nus proizvod daje i 400.000 litara zemlje za cvijeće i oko 1.000.000 litara tečnosti za đubrenje njiva. Postrojenje se sastoji od skladišta, dijela za biogas i dijela za električnu energiju, a štetnih karakteristika nema.

Godišnja proizvodnja električne energije termoelektrane u Dragačici je 560.000 kW. Kada se ta cifra pomnoži sa cijenom od 0,16 EUR, koliko je određeno Uredbom Vlade Srbije, prihod termoelektrane na godišnjem nivou iznosi 89.600 EUR. Prema računici firme „Elektroobnova“, rashode bi pokrivala dobit od nus proizvoda ove ekološke termoelektrane.

Cijena biomase iznosi 25 EUR za tonu silaže, dotjerane na vagu. Zbog kraćeg vegetativnog perioda moguće je raditi dvije sjetve godišnje - kukuruz, pa stočni grašak ili ječam, jer su obje kulture pogodne za biomasu.

Inovativnost mini termoelektrane ogleda se u tome što se po prvi put u Srbiji biomasa (kukuruzno - travnata silaža, otpad mljarske proizvodnje) koristi za proizvodnju biogasa, a potom električne i toplotne energije. Do sada su ovi biološki otpaci za gađivali okolinu, a silaža se koristila jedino za ishranu goveda. Inovativnim pristupom u projektovanju i gradnji male termoelektrane otvara se mogućnost da u svakom selu u Srbiji bude sagrađeno po jedno ili više ovakvih postrojenja, posebno što je za izgradnju potrebno svega 50 ari zemljišta.

Mali poljoprivredni proizvođači postaju proizvođači električne energije, a stajnjak, trava, kukuruzna silaža i kućni otpad sirovina za visokoprotabilan proizvod - električnu energiju.

Projekat rješava problem korišćenja stajnjaka, travnatog otpada (korova) i trulog otpada iz proizvodnje hrane, a da pri tome nema emisije CO₂. Podstiče se kultura rada sa biomasama i mogućnost unapređenja sela.

Očekuje se da elektrana bude puštena u rad u narednim mjesecima, kako bi se smanjili troškovi pokretanja proizvodnje. Naime, tehnologija puštanja u rad elektrane zahtijeva ulivanje 500.000 litara vode u bazen. Kapacitet izvora firme „Energoobnova“ je 25.000 litara, dakle neophodno je 25 dana da bi se napunila kaca. Pri tom je 500.000 litara vode potrebno zagrijati sa 8 na 38 stepeni. S obzirom na energiju i troškove, „Elektroobnova“ je odlučila da sačeka toplije dane i elektranu pokrene u narednih dva mjeseca

Proces rada termoelektrane

Proces anaerobne fermentacije bilja ili druge organske materije počinje tako što se u vodu dodaju nosači bakterija čime se stvara bakterijsko jezgro. Voda mora da se zagrije na temperaturi od 38 stepeni, jer će na nižoj temperaturi jezgro uginuti. Proces anaerobne fermentacije u kaci termoelektrane identičan je procesu koji se odvija u buragu (dio želuca) krave. To je zapravo degradacija suve mase, a

u procesu se koriste iste bakterije, koje se dobijaju iz samljevenih goveđih buraga.

Bakterije se upumpavaju u bazen sa vodom postrojenja gdje počinju da se razmnožavaju na pomenutih 38 stepeni. Treba naglasiti da ne postoji mogućnost da u sistem uđu druge bakterije jer je riječ o strogo kontrolisanim uslovima u kojima mogu da opstane samo anaerobne bakterije. S obzirom na to da u kaci termoelektrane nema kiseonika aerobne bakterije uginu čim uđu. Slijedi selekcija bakterijskog jezgra, uz pomoć određene kisjelosti, tj. zadržavanja pH vrijednosti, u skladu sa potrebnim anaerobnim bakterijama, te se hemijskim procesom eliminišu sve one nepotrebne. Kaca je dihtovana i zatvorena gumenom membranom, a pod vodu se upumpava hrana. Kada se bakterije razlože do potrebnog nivoa, počinje ubacivanje hrane, tako da bakterije u roku od 40 dana počinju da proizvode metan.

Kada se uspostavi neophodna metanska količina, priključuje se motogenerator, koji radi kao motor na prirodni gas, s tim što u njegovim izduvnim gasovima nema štetnih materija. Motor zapravo izbacuje vodenu paru i ugljen dioksid koji nije posledica novostovrene vrijednosti, već je nastao transformacijom iz biljaka. Dakle, nema nastanka novog CO₂, jer bi on, u prirodi, u svakom slučaju, proizašao iz biljaka. Kapacitet iskorišćenja motora pri proizvodnji struje je oko 32-33%, ali je jedan od proizvoda i toplotna energija, a temperatura izduvnih gasova na auspuhu je oko 500 stepeni. Ti vreli izduvni gasovi se potom koriste i sprovode za zagrijavanje staklenika i etnosela.

Po smjernicama Kjoto Protokola

Mini termoelektrana, otvorena u jednoj maloj zajednici kod Čačka, u znatnoj mjeri je unaprijedila selo koje polako „umire“. Projekat ima ekološki karakter jer sprečava dalje zagađenje okoline, a pri tome se maksimalno drži smjernica Kjoto protokola. Obnovljivi resursi (trava, kukuruzna silaža, stajnjak, surutka) postaju značajan energetske resurs u prvoj fazi ka stvaranju energetske nezavisnog sela. Ovim rješenjem otvara se mogućnost za princip „jedno selo-jedna elektrana“. Projekat daje značajan primjer ostalim sitnim poljoprivrednim proizvođačima u kom pravcu se treba razvijati i jača javnu svijest o potrebi korišćenja obnovljivih izvora energije. Na primjeru prve termoelektrane na biomasu obučiće se mnogi budući vlasnici ovakvih postrojenja s obzirom na to da je u planu otvaranje škole za obnovljive izvore energije (biotehnologije) u neposrednoj blizini prve termoelektrane.

(Energetika.ba)

Jednostavna tehnologija

Tehnološki, termoelektrana je vrlo jednostavno riješena: ima sklađišni dio, dio za proizvodnju biogasa i dio za proizvodnju električne energije. Izduvni gasovi imaju temperaturu od oko 500 stepeni, što se sistemom prostog toplovoda može upotrijebiti za grijanje etnose-la koje domaćin pravi na stotinak metara od postrojenja. Po tehnologiji, predviđen je period od 120 dana od punjenja do prve struje. Sav gas koji se proizvede ide u potrošnju, a gasni motor je proizvod firme "Skania". Riječ je o modularnom tipu termoelektrane, sa jednim digestorom i jednim motorom, čija se snaga vrlo lako može povećati, dodavanjem motora i digestora. Može se napraviti i termoelektrana od 20 kW, pri čemu treba imati u vidu da sa opadanjem snage elektrane raste cijena po kilovatu.

IN MEMORIAM

VESELIN MIJATOVIĆ

Nesrećnim slučajem, 8. juna 2011, u 38. godini, izgubio je život Veselin Mijatović, dipl. inž. mašinstva, radnik TE „Pljevlja“.

Veselin Mijatović je rođen 26. novembra 1973. u Pljevljima. Osnovno i srednje obrazovanje završio je u rodnom gradu, a diplomirao je na Mašinskom fakultetu u Novom Sadu, 1999. godine. U TE „Pljevlja“ se zaposlio 2006, gdje obavlja poslove vođe smjene bloka, vodećeg inženjera za kotao, da bi, u poslednje vrijeme, radio kao glavni inženjer za termo izolaciju.

Od prvog dana u Termoelektrani, Mijatović je pokazivao veliko interesovanje za poslove koje je obavljao, pa je i najteže zadatke završavao u kratkom roku i sa izuzetnim rezultatima. Vedrim duhom plijenio je sve oko sebe, pa je bio omiljen kod kolega i prijatelja. U svom relativno kratkom životu, Mijat, kako su ga svi zvali, ozbiljno i odgovorno, nosio se sa svim životnim problemima. Nije uspio da izađe kao pobjednik tog tragičnog junskog dana kada se borio protiv prirodne stihije. Kolege sa posla pamtiće ga kao dobrog druga, spremnog da pomogne i da razumije drugoga.

Veselin Mijatović je sahranjen 10. juna 2011. u selu Gotovuši kraj Pljevalja.

VLADIMIR MARKOVIĆ

Vladimir Marković, elektromonter u Službi elektroposlova Operative Elektrogradnje, nastradao je 14. juna oko 12 sati prilikom izvođenja intervencije na DV 10 kV u Kolašinu.

Vladimir je rođen 1985. godine u Podgorici. U rodnom gradu završio je za elektromontera za mreže i postrojenja 2004. godine, a u Elektroprivredu Crne Gore zaposlio se 2006. godine. Od prvog dana stekao je naklonost svojih kolega i saradnika koje je duboko potresla vijest o njegovoj iznenadnoj i preranoj smrti.

Biće upamćen kao skroman, tih i izuzetno dobar čovjek, potpuno predan svom poslu, o čemu najbolje govori tuga njegovih kolega koji su imali sreće i prilike da se sa njim druže.

Vladimir je iza sebe ostavio suprugu i jedno dijete.

Sa puta po Holandiji: Amsterdam, Hag, Delft...

SA PUNO STILA U CARSTVU LALA

Amsterdam - uske fasade i strmi krovovi

Putovati Holandijom zapravo znači upoznati zemlju venenjača, lala, kanala i brana, narandžastih tonova, drvenih klompi, genijalnih slikara Van Goga, Rembranta, Vermera i namavno coffee shopova. Ulice crvenih svjetiljki. Ali za nekog ko dolazi iz Črne Gore, Holandija je još iz vazduha beskrajna ravnica po kojoj ne naviknuto oko uporno traži brda i planine da ograniče horizont.

Da krenemo od Amsterdama, jednog od najviše fotografisanih gradova svijeta. Stotinu i 60 kanala dijeli grad na oko 90 ostrva povezanih sa 1500 mostova. Zato ga često i zovu "Venecija sjeverne Evrope", a spada u jedan od prvih urbanistički planiranih evropskih gradova. Već na prvi pogled postaje uočljiva jedinstvenost grada. Nema visokih poslovnih zdanja kao u većini evropskih gradova, upravo suprotno, uske barokne fasade različitih bo-

ja ukrašene reljefima i crveni crijep na strmim krovovima. Interesantno je da te toliko karakteristične uske fasade nijesu plod umjetničke imaginacije, kako bi se moglo pretpostaviti, već stroge poreske politike. Za svaki prozor na fasadi se plaćao visoki porez, zato su kuće građene kao uske, kako bi imale što manje prozora. Još jedna specifičnost Amsterdama jeste izostanak automobila. Ako izuzmete glavnu ulicu, čim zađete u

unutrašnjost, automobila gotovo da uopšte nema.

Polovina teritorije Holandije nalazi se ispod jednog metra nadmorske visine i od poplava se brani sistemom nasipa i kanala, čija je dužina veća od 3000 kilometara. Ovaj sistem je utkan i u ime glavnog grada, a zapravo znači brana (Dam, hl.) na rijeci Amstel, takođe u samom središtu Amsterdama je glavni trg Dam sa kraljevskom palatom iz 17. vijeka.

Hag - plaža koja izlazi na Sjeverno more

Kanali i ulice Amsterdama šire se u koncentričnim polukrugovima, koje je Alber Kami uporedio sa Danteovim krugovima pakla, pa je zanimljiva slučajnost da je položaj Četvrti crvenih svjetiljki u Amsterdamu baš onaj središnjeg grotla prokletih u paklu. Ukoliko predrasude ostavimo po strani, legalizaciju lakih droga i prostitucije, možemo pripisati praktičnom duhu Holandana kojem nijesu umakli ni poroci, dok su u ostalim zemljama prepušteni haosu i ilegale. Zanimljivo je pomenuti da je od 2008. godine, u coffe shopovima zabranjena konzumacija duvana. Prilično apсурdno, jer ispada da je marihuana dozvoljena, a duvan ne.

U Ulici crvenih fenjera, među raskalašnim i oskudno odjevenim damama pod crvenim svjetlom čak i pripadnice ljepšeg pola postaju raspoložnije. Objektivno gledano, princip je jednostavan: kao i u standardnim prodavnicama, sa tim izuzetkom što su u izlozima tkz. "prijateljice noći". Na prvi pogled nije uočljiva opšte poznata egzistencijalna bijeda, koja ide uz prostituciju, što i omogućava da se na Ulicu gleda kao na turi-

30. aprila, kada Holanđani slave "Queen's Day". U Amsterdam dolaze turisti sa svih strana svijeta, grad je pun narandžastih rekvizita, muzika dopire sa svakog trga i iz svake ulice, sve generacije slave bez razlike.

stičku atrakciju. Stvarnost je drugačija, gradske vlasti se već neko vrijeme premišljaju da izmjestu popularnu Red light district, jer iza kulisa stoje poslovi s drogom, pranje novca, trgovina bijelim robljem, narkomanija i zlostavljanja.

30. aprila, kada Holanđani slave "Queen's Day". U Amsterdam dolaze turisti sa svih strana svijeta, grad je pun narandžastih rekvizita, muzika dopire sa svakog trga i iz svake ulice, sve generacije slave bez razlike.

A na samo 30 minuta vožnje od ovog uzavrelog grada prostiru se nepregledna polja lala. Ne samo što spektakularna šarena polja ostavljaju turiste bez daha, već su i visoko profitabilna. Holandija samo od izvoza lukovica lale zaradi godišnje oko 2 milijarde eura. Impresivni vrtovi Keukenhof, uređeni za turiste, prostiru se na 32 hektara, gdje se nalazi ne-

vjerovatnih 4.5 miliona lala različitih vrsta.

Holandiju je zemlja genijalnih slikara. U Amsterdamu je nezaobilazan Van Gogov muzej gdje se nalaze gotovo sva djela ovog velikog umjetnika, među kojima i impozantni Suncockreti.

Pored nepregledne plaže, koja izlazi na Sjeverno more, predivnih parkova, Hag je administrativni centar Holandije i jedan od glavnih gradova Ujedinjenih naroda, ali i riznica remek – djela likovne umjetnosti među kojima su Rembrantov "Čas anatomije", Vermerova "Djevojka sa bisernom mindušom" (Mauritshuis)

Bulldog - najstariji coffee shop u Amsterdamu

Pogled na Delft

Ulica crvenih fenjera - Sex palace

i radovi Pita Mondrijana (Gemeentemuseum).

Nadomak Haga je Delft, lijep i miran grad čija zdanja govore o istoriji nastanka Holandije. Grad je poznat i po plavom porcelanu, kao rodno mjesto i izvor inspiracije slikara Vermera, a takođe je jedan od najvećih univerzitetskih centara za tehničke nauke. Simboli Delfta su Stara i Nova crkva, gdje su sahranjeni članovi vladajuće dinastije i otac nacije, Vilem Oranjski (1533-1584), predvodnik Holanđana u pobuni protiv Španaca. Upravo Delft najbolje dočarava holandsku autentičnost izgrađenu uglavnom, sa protestantske baze. Skromnost, savršen red i tišina, bez glamura i gigantije u arhitektonskom izrazu, cigla, kaldrma, kanali, uske ulice gdje svaki metar prostora ima svoju svrhu. U svemu tražimo podudarnosti i razlike, a jedina sličnost između nas i njih jeste sklonost ka slikarstvu. Međutim

, različitosti ima na pretek, upravo to čini Holandiju još zanimljivijom. Zemlja ravnih, zelenih prostranstava, a sa druge strane crnogorski krš i nazubljeni vrhovi pozamašne nadmorske visine. Holanđani žive na zemlji otetoj od mora, dok mi velikodušno predajemo plaže moru. Graditeljski, praktičan duh, koji ima potrebu za dovođenjem stvari u red, dovoljno je obratiti pažnju na dvorišta koja su osmišljena i iskorišćena do krajnjeg perfekcionizma, sa druge strane domaće rasipništvo, stihijsko, haotično ophođenje sa prirodnim bogatstvima. Vrlo interesantno: imućni Holanđani voze, uglavnom, do trajala bicikla. A Crnogorci? Dok Holanđani glomazna, moderna zdanja ili "kocke od stakla" gu-

Holandski gradovi, kao i čitava Holandija podignuti su na sistemu brana i kanala, dok za razliku od njih Crna Gora po svom vodenom bilansu spada u sami vrh Evrope, ali je iskoristila samo 17 odsto hidro potencijala. Pa ipak, nakon svega, dok u avionu pregledate fotografije i sabirate utiske, kada postanu vidljive domaće vrleti, postaje jasno, da putovanja na kraju potvrde ljepotu i emociju koju čuvamo, samo za zemlju rođenja.

raju na periferiju, mi ih baš želimo u strogom centru. Holandski gradovi, kao i čitava Holandija podignuti su na sistemu brana i kanala, dok za razliku od njih Crna Gora po svom vodenom bilansu spada u sami vrh Evrope, ali je iskoristila samo 17 odsto hidro potencijala.

Pa ipak, nakon svega, dok u avionu pregledate fotografije i sabirate utiske, kada postanu vidljive domaće vrleti, postaje jasno, da putovanja na kraju potvrde ljepotu i emociju koju čuvamo, samo za zemlju rođenja.

A. Ivanović

Vrtovi Keukenhof - jedno od najotografisanijih krajeva svijeta

Od otvaranja Park posjetilo oko 44 miliona turista

„GLAD“ NE JENJAVA

Vše od sto godina glad za novim kilovat satima električne energije ne jenjava i takav trend će se nastaviti, po svim pokazateljima, do sredine ovog vijeka. U poređenju sa ugljem, naftom i gasom, apetiti za strujom su daleko veći, a to situaciju na globalnom planu izuzetno komplikuje. U tome prednjače Kina i Indija, kao daleko najmnogoljudnije zemlje svijeta, ali i nacije koje uz Brazil realizuju nezabilježene stope privrednog rasta. Prema dostupnim energetskim izvorima, ukupan rast proizvodnje električne energije do 2035. godine planira se na nivou od 2,3 odsto godišnje. Time se čak prevazilazi stopa potrošnje svih vidova energije u razdoblju 1990–2007. godina (1,9 odsto godišnje). Potrebe za električnom energijom su nešto splasle 2008. i 2009. godine, prije svega zbog značajnog usporavanja privrednih aktivnosti u svijetu. Eksperti očekuju da će se od 2015. godine ponovo tražiti što više proizvedenih kilovat sati. Izraženo brojevima, u svijetu je 2007. godine proizvedeno 18,8 triliona kWh. Taj bilans će se do 2020. godine povećati na 25 triliona kWh, a do 2035. godine na 35,2 triliona kWh.

Dva su razloga zašto će se, poslije kratke pauze, glad za strujom nastaviti još većom žestinom: prijeko potrebna elektrifikacija u Aziji i Africi, gdje 1,5 milijardi ljudi još ne zna šta je to sijalica i ogromne potrebe industrije. Prema podacima Međunarodne agencije za energiju, prvi region koji se hitno mora elektrificirati jeste pojas južno od Sahare u Africi, gdje nevjerovatnih 71 odsto stanovništva živi bez struje. U budućnosti električnu energiju, praktično, daleko će više trošiti siromašni nego bogati.

Bitka da se poveća proizvodnja električne energije, smanji zavisnost od preskupog uvoza, po svaku cijenu otkloni zavisnost od ruskog gasa, kao i da se omogući normalno snabdijevanje domaćeg stanovništva stalni je izazov i za Evropu. Gledano očima statistike, Evropa je 2007. godine proizvela 3,4 triliona kWh. Do 2035. godine planira se povećanje na 4,6 triliona kWh. Tradicionalno veliki proizvođači električne energije (Rusija, Francuska, Nemačka, Ukrajina, Norveška i Velika Britanija) polako će dobijati veću pomoć Turske, Irske, Poljske, Španije, Češke, Mađarske i Danske.

Još na kraju 2005. godine Evrostat je upozoravao da je proizvodnja električne energije manja za 4,5 odsto na nivou kontinenta, jer je uvoz porastao za 4,2 odsto. Uvozna zavisnost se već tada popela sa 54 na 56 odsto. U periodu 1995–2004. godina potrošnja električne energije je povećana za 11 odsto, a proizvodnja je opala za dva odsto. U istom periodu uvoz je skočio čak 29 odsto. Generalno, uvozna zavisnost u tom periodu je povećana sa 44 na 54 odsto.

Od uvoza električne energije trenutno najviše zavise Kipar (100 odsto), Portugalija (99,4 odsto), Luksemburg (99 odsto), Letonija (94 odsto) i Irska (90,2 odsto). Najmanje od uvoza zavise Velika Britanija (13 odsto) i Poljska (18,4 odsto). Austrija je dugo bila veliki izvoznik struje, ali u posljednjih nekoliko godina, u špicovima potrošnje, prinuđena je da uvozi dodatne količine. Francuzi, kao vodeća nuklearna energetska sila u Evropi, već decenijama su i neprikosnoveni izvoznici. Prosječno godišnje izvoze od 55 do 65 milijardi kWh i obezbjeđuju milijarde dolara ekstra prihoda. A Rusija jedina u Evropi ima godišnju proizvodnju električne energije iznad jednog triliona kWh (1,04 triliona kWh). Rusi su, međutim, svjesni da moraju modernizovati termokapacitete, unaprediti i stalno graditi nove hidroelektrane, ali da pri tome ne zanemaruju ni nuklearni sektor. Velika pogodnost su ogromni prihodi od prodaje gasa ostatku evropskog kontinenta, što daje određeni mir pri planiranju investicija u energetici.

Njemačka se grozničavo bori da svake godine znatno smanji uvoz ruskog gasa za najjaču evropsku industriju, a istovremeno je sa SAD u mrtvoj trci oko liderstva na polju vjetroelektrana (ovi kapaciteti su već prešli 26.000 megavata instalisane snage). Njemci su, takođe, odavno i vodeća zemlja u termotehnologijama, a koje su i jedan od oslonaca razvoja tamošnje elektroprivrede.

Sjeverna Amerika znatno će smanjiti udio u ukupnoj svjetskoj proizvodnji sa 27 na 19 odsto za period do 2035. godine. Stope godišnjeg rasta proizvodnje električne energije će se kretati od 0,8 odsto u SAD, preko 1,2 odsto u Kanadi, do 3,2 odsto u Meksiku. U Aziji, kao najmnogoljudnijem kontinentu, u 2007. godini članice OECD su proizvele 1,7 triliona kWh. Procjenjuje se da će 2035. godine proizvoditi 2,3 triliona kWh. Taj rast, međutim, neće nositi, kao do sada, samo Japan, nego i Australija, Novi Zeland i Južna Koreja. U dijelu Azije, koji ne pripada zemljama OECD, prednjače Kina i Indija, koje će do 2035. godine povećavati proizvodnju električne energije po stopi od 4,1 odsto godišnje.

Indija očekuje da tek od 2030. godine počne polako da podmiruje potrebe stanovništva i privrede, a uslov za to su ogromne investicije, prije svega u sektoru hidroenergetike (izgradnja brana na Gangu, Indu i Bramaputri), kao i bar desetak novih nuklearki. Posebno ambiciozni planovi se vezuju za izgradnju vjetrofarmi na obalama Indijskog okeana. Indija bi do tada morala bar da utrostruči instalisanu snagu svog energetskog sistema, a za 1,2 milijarde stanovnika alternative u tome nema. Kina je već na dobrom putu da zamašnim investicijama u hidrosektoru, obezbijedi dobru logistiku za privredni bum kojim već nekoliko godina impresionira svijet.

Amerikanci pokušavaju da sve veći nedostatak kilovat sati nadomjeste intenzivnom gradnjom vjetroelektrana (već sada imaju 30.000 megavata instalisanih kapaciteta) i solarnih postrojenja. Duž atlantske i pacifičke obale, planiraju izgradnju džinovskih vjetroparkova od nekoliko hiljada megavata. Održavaju i jaku nuklearnu flotu elektrana i vrhunskim remontima produžavaju radni vek. U termoenergetici, iako imaju velike rezerve uglja za hiljade termoelektrana, već dvadesetak godina se prelazi na gasnu tehnologiju. Kanada, već izuzetno moćan hidrosektor pojačaće sa nekoliko novih HE u Kvebeku, Britanskoj Kolumbiji, Alberti i u bespućima Nju faundlenda na krajnjem sjeveroistoku zemlje. Posebna priča su vjetroelektrane, koje će, kako planiraju sa 4.000 megavata snage, do 2025. godine, podići na bar 15.000 megavata.

Afrika je, ipak, kontinent sa najvećim neiskorišćenim energetskim potencijalima. Mnogo se očekuje od megaprojekta serije brana na rijeci Kongo, ali i od eventualnog početka realizacije hidroprojekta veka između Crvenog i Mrtvog mora. (kWh)

Tema ovogodišnjeg Svjetskog dana zaštite životne sredine glasila je: „ŠUME - PRIRODA VAMA NA USLUZI“

ZAŠTITITI ZELENA PLUĆA ZEMLJE

Svjetski dan zaštite životne sredine ustanovila je Generalna skupština UN, na prvoj svjetskoj Konferenciji posvećenoj zaštiti životne sredine u Štokholmu 1972. godine. Kroz obilježavanje 5. juna, globalnog dana pozitivne ekološke akcije, podiže se svijest građana sirom svijeta i podstiče pažnja donosiocima odluka o životnoj sredini. Tema ovogodišnjeg Svjetskog dana zaštite životne sredine glasila je: „ŠUME - PRIRODA VAMA NA USLUZI“.

Šume prekrivaju trećinu površine Zemlje. Život 1,6 milijardi ljudi na našoj Planeti zavisi od šuma. One igraju ključnu ulogu u borbi protiv klimatskih promjena, oslobađaju kiseonik u atmosferu istovremeno zadržavajući ugljen dioksid.

Šume hrane rijeke i osnova su za snabdijevanje vodom čak 50% najvećih svjetskih gradova. One formiraju i održavaju zemlju polodnom, one pomažu da se reguliše često devastirajući uticaj oluja, poplava i požar.

Predivne i inspirativne, šume predstavljaju najraznovrsniji biološki ekosistem na Zemlji, i predstavljaju dom za više od polovine vrsta životinja, biljaka i insekata.

Šume takođe obezbjeđuju sklonište, poslove, sigurnost i kulturnu relevantnost za populacije čiji život zavisi od njih. One su zelena pluća Zemlje, vitalne za opstanak apsolutno svih 7 milijardi ljudi – bez obzira gdje se oni nalazili.

Šume sadrže toliko toga što je dobro i jako u našim životima. Pa ipak, uprkos svim ovim neprocjenjivim ekološkim, ekonomskim, društvenim i zdravstvenim koristima, mi uništavamo šume, koje su nam potrebne da bi živjeli i disali.

Globalna deforestacija nastavlja se po alarmantnim stopama. Svake godine 13 miliona hektara šuma se uništi, a to predstavlja površinu Portugala.

Kratkoročne investicije za brzo sticanje raznih dobiti ujedinjuju ove gubitke. Ljudi čiji životi zavise od šuma bore se za preživljavanje. Mnogim dragocjenim vrstama prijete istrebljenje. Biodiverzitet je uništen.

Ali trend nije nepovratan. Još uvijek nije prekasno da se transformise život ka zelenijoj budućnosti gdje će šume biti srce našeg održivog razvoja i zelenih ekonomija.

Konzervacija šuma i njihovo širenje trebalo bi biti prepoznato kao poslovna mogućnost. Štaviše, ciljane investicije u šumarstvo mogle bi generisati do 10 miliona novih radnih mjesta u svijetu. Mnogi lideri već uočavaju značaj potencijala obnovljivih izvora energije, ali da bi se transformacija dogodila šume treba da postanu univerzalni politički prioritet.

Ono što nam šume obezbjeđuju je osnova za svaki kvalitativni aspekt našeg života. A odgovor za održivo upravljanje šumama, u pravcu zelene ekonomije, leži u našim rukama.

(unep.org ; ZELENI PAKET REC Crna Gora)

WED2011 World Environment Day
Forests: Nature at Your Service

WWW.UNEP.ORG/WED
05 JUNE 2011

ŠUME CRNE GORE

Šume su veoma značajan prirodni potencijal Crne Gore. Prema statističkim podacima, od ukupne površine od 1381,2 ha na šume i šumsko zemljište otpada 54%, tako da po stepenu šumovitosti Crna Gora pripada samom Evropskom vrhu. Crna Gora se visoko kotira i po pitanju raznovrsnosti i očuvanja šumskih ekosistema.

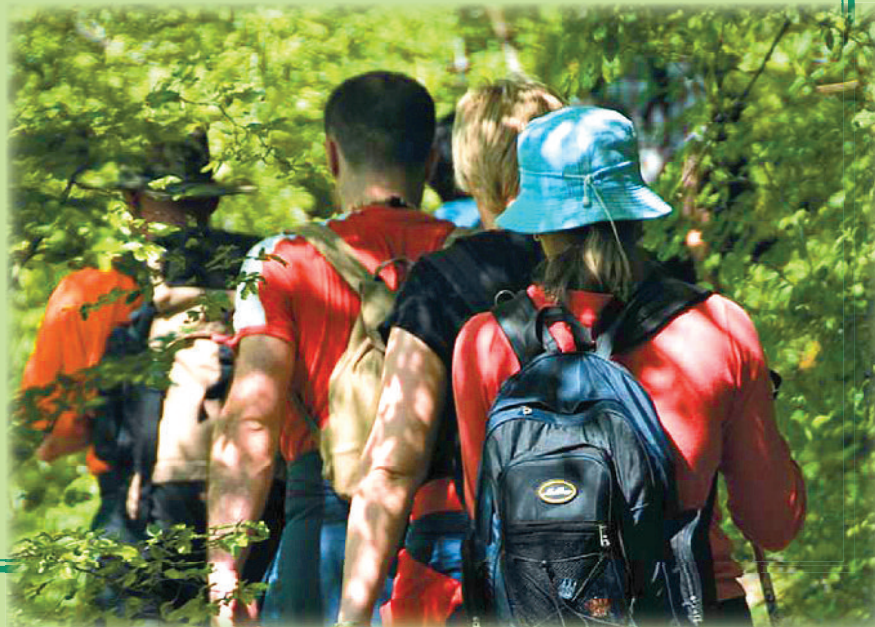
Šume u državnoj svojini zahvataju 500,041 ha ili 60,25%, dok šume u privatnom vlasništvu čine 243,58 ha ili 32,75%.

Prema horizontalnoj i vertikalnoj raspodjelenosti, šumska vegetacija Crne Gore može se podijeliti u tri osnovna tipa. U primorskom dijelu razvijen je pojas tvrdolisne, zimzelene vegetacije. Na nadmorskim visinama od 50 m do oko 850 m razvija se drugi tip šumske vegetacije, koji predstavlja listopadne šume sa dominacijom hrastova i graba. Trećem tipu vegetacije pripadaju bukove i četinarske šume, koje se razvijaju na većim nadmorskim visinama primorskih Dinarida (iznad 850m), u centralnom i planinskom dijelu Crne Gore.

DOK ŠETATE PO ŠUMI

Dok šetate po šumi treba da se pridržavate nekoliko jednostravnih pravila kako biste umanjili uticaj na životnu sredinu:

- Ostanite na ubilježenim stazama i u malim grupama.
- Izbjegavajte osjetljiva područja, naročito močvarna, kao i nestabilne padine.
- Odmarajte se samo na onim površinama gdje vaše prisustvo neće oštetiti vegetaciju.
- Kampujte na samo za to određenim površinama, po mogućnosti u kampovima.
- Naučite koje su životinje autohtone i izbjegavajte njihovo uznemiravanje.
- Ne približavajte se životinjama nakon što su postale svjesne vašeg prisustva.
- Ostavite životinje da se hrane svojom prirodnom hranom. Dajući im ljudsku hranu možete poremetiti njihovu ishranu i ponašanje.
- Pažljivo rukujte vatrom.
- Neka vatra izgori u potpunosti, da ostane samo bijeli pepeo i sačekajte da se on potpuno ohladi.
- Sve što je za pranje, perite na najmanje 100 m udaljenosti od najbližeg izvora.
- Koristite sapun što manje.
- Na odgovarajući način odlažite smeće i otpadnu vodu.
- Đubre koje ste napravili ponosite kući.
- Uzdržite se od branja cvijeća.

Na osnovu zahtjeva Direktora za ljudske resurse i opšte poslove Paola Carcone-a, Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić raspisuje

INTERNI OGLAS

za popunu upražnjenog radnog mjesta u Sektoru za upravljanje proizvodnjom i trgovinom električne energije - Upravljanje energijom

1. Referent za obračun, fakturisanje - 1 izvršilac na neodređeno vrijeme

Uslovi:

- VII stepen stručnosti - ekonomski fakultet**
- Radno iskustvo - 12 mjeseci**
- Pripravnički staž - 12 mjeseci**
- Puno radno vrijeme - 8 časova**

Mjesto rada: Nikšić

Prijave slati na adresu:

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, ul. Vuka Karadžića br. 2 - Sektoru za upravljanje ljudskim resursima.

IMPLEMENTACIJA PROCEDURA ZA ZAPOSLENE

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić (EPCG) je nacionalna elektroenergetska kompanija koja se bavi proizvodnjom, distribucijom i snabdijevanjem električnom energijom. Dolaskom strateškog partnera A2A započele su organizacione promjene u kompaniji. U skladu sa standardima vodećih evropskih kompanija počelo se sa radom na reorganizaciji kompanije i sistematizaciji radnih mjesta. Sve ovo ima za cilj optimizaciju resursa kojima kompanija raspolaže, te efikasnije i efektivnije sprovođenje aktivnosti unutar kompanije, kao i njen profesionalniji odnos prema klijentima. Nakon pregrupisanja i centralizacije aktivnosti koje su podrška poslovanju (tj. pravna podrška, upravljanje ljudskim resursima, odnosi sa javnošću, administracija i kontrola, itd), pristupilo se izradi procedura potrebnih za bolje funkcionisanje i razumijevanje sistema. Procedura je serija aktivnosti, zadataka, koraka, odluka i drugih procesa, koje kada se preduzmu u zadatom redosljedu, daju propisani rezultat. Formalne, pisane procedure se koriste u modernim kompanijama da bi se obezbijedili sigurnost i konzistentnost. Unutar procedura su jasno definisane i podjeljene odgovornosti i aktivnosti pojedinih segemenata kompanije. Na ovaj način operativne cjeline su u jasno definisanoj sprezi sa funkcionalnim cjelinama te imaju jasnu podjelu zadataka i odgovornosti. Prilikom izrade procedura, vodilo se računa o jednostavnosti i razumljivosti, radi njihove lakše primjene i daljeg praćenja. U izradi procedura je učestvovao rukovodni kadar naše kompanije (tj. direktori) zajedno sa kolegama koji su direktno bili uljučeni u relevantne procese.

Ispod navedene procedure stupaju na snagu datumom potpisivanja od strane izvršnog direktora.

SPISAK PROCEDURA:

Sadržaj:

<u>Procedura</u>	<u>Kod</u>
• Opšte usluge i upravljanje imovinom	
oUpravljanje vozačima i/ili vozilima	GSE.001
oArhiva i zavođenje dokumentacije i pošte	GSE.002
oUsluge prevođenja	GSE.003
oUpravljanje mehaničarima	GSE.004
oUpravljanje objektima EPCG	GSE.005
oUpravljanje portirima I čuvarima	GSE.006
• Administracija, Finansije i Kontrola	
oDefinisanje budžeta	AFC.001
oObračun zarada	AFC.002
oZatvaranje knjiga	AFC.003
• ICT	
oPotražnja, isporuka, operativna podrška I održavanje	ICT.001
• Personal i organizacija:	
oDefinisanje procedura	PER.001
oProjekat organizacionog razvoja	PER.002
oAngažovanje radne snage	PER.003
oObuke	PER.004
oDisciplinske mjere	PER.005
oUpravljanje komponentama obračuna zarada	PER.006
oHR Izvještavanje	PER.007
• Nabavke	
oNabavka materijala i usluga	PRO.001
• PR	
oIntegrisani Komunikacioni plan	PRE.001
oEksterna komunikacija	PRE.002
oInterna komunikacija	PRE.003
oMarketing kampanja	PRE.004
• Tarife i odnosi sa državnim institucijama	
oPrijedlog regulatornog prihoda I tarifa prema RAE -	TAR.001
• Tehnički i poslovni razvoj	
oPriprema tehničkih projekata	TBD.001
olzvršavanje tehničkih projekata	TBD.002
• QES	
oŽivotna sredina	QES.001
oKvalitet	QES.002
oSigurnost	QES.003
• Pravni poslovi	
oPodrška u pravnoj praksi i postupcima	LEG.001
oPodrška u vođenju imovinskopravnih postupaka	LEG.002
oPravna podrška	LEG.003
oPraćenje regulatornog okvira	LEG.004

Monografija „100 godina crnogorske Elektroprivrede“ (3)

PLANOVI ZA IZGRADNJU PRVE HIDROCENTRALE U CRNOJ GORI

Povodom proslave velikog jubileja, stogodišnjice svog postojanja, EPCG je publikovala obimnu, luksuzno opremljenu monografiju pod nazivom „100 godina crnogorske Elektroprivrede“, autora prof. dr Živka M. Andrijaševića, dr Zvezdana Folića i mr Dragutina Papovića. Ova studiozno urađena monografija sa obiljem dostupnih dokumenata čita se poput najzanimljivijeg štiva i predstavljaće pravi dragulj za izučavaoce razvoja elektroprivrede u Crnoj Gori. Od avgusta 1910, kad je, obilježavajući 50 godina vladavine, knjaz Nikola proglašen kraljem, kojim povodom je puštena u rad prva električna centrala za javne namjene, do avgusta 2010, autori prate istorijat ove privredne grane u Crnoj Gori na interesantan, analitičan način, sa pedantnom dokumentacijom, sa živom slikom vremena u kojemu su se odvijale pojedine faze razvoja el. energetskog sistema. U namjeri da čitaocima predstavimo ovu značajnu publikaciju donosimo, u vidu feljtona, naš izbor teksta iz nje, sa namjerom da pobudimo interesovanje za čitanjem Monografije u integralnom obliku što ona, svako, zaslužuje

КРАЉЕВИНА ЦРНА ГОРА
 МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЈЕЛА
 Број 4989.
 14. маја 1911.
 Цетиње.

Управним властима.

Господа инжењери: Занк, Песлин и Сасек, који
 путују у друштву г. командира *Милутићина*
 бивене концесије за подизање двије хидроелектричне центра-
 ле и трасирања пута у Морачу, препоручују се управним вла-
 стима да им по потреби буду у свему на руку.

Министар
 Унутрашњих Дјела,

Pored interesovanja inostranih poslovnih ljudi za instaliranje javnih električnih centrala u Crnoj Gori, postojalo je i interesovanje za ulaganja u izgradnju hidroelektrana na nekoj od crnogorskih rijeka. Jedan od najpreduzimljivijih poslovnih ljudi koji je iskazao želju da započne posao oko izgradnje hidroelektrane u Crnoj Gori, bio je inženjer Ante Drešković, državljanin Austro-Ugarske, rodnom iz Dalmacije. Februara 1911. godine Drešković se obratio crnogorskoj vladi s molbom da mu dodijeli koncesiju za izgradnju hidroelektrana na rijeci Morači, podnoseći vladi i elaborat o ekonomskoj važnosti i opravdanosti takvog poduhvata. U ovom elaboratu Drešković navodi da je upotreba električne energije u Crnoj Gori, u oblasti industrije, poljoprivrede i saobraćaja, preduslov njenog ekonomskog razvitka. On čak iznosi smjelu pretpostavku da je dosadašnji nizak nivo ekonomskog razvoja Crne Gore, uprkos velikim inostranim ulaganjima u duvansku industriju i saobraćaj (željeznica Bar – Virpazar i luka Bar), uzrokovan ne-

korišćenjem električne energije u privredne svrhe. Da bi se takvo stanje promijenilo, inženjer Dešković predlaže izgradnju hidrocentrale, snage do 90.000 KS, i dalekovoda od hidrocentrale do Bara. Sa ovog glavnog dalekovoda bili bi napravljeni priključci za sve veće varoši u Crnoj Gori (Nikšić, Cetinje, Podgorica, Ulcinj), koje bi tako dobile ne samo osvjetljenje, već i izvoriste energije za potrebe poljoprivrede, industrije i saobraćaja. Električna energija bi, prema Deškovićevoj zamisli, unaprijedila crnogorsku poljoprivredu, jer bi bila korišćena za rad pumpi za navodnjavanje, koje bi se instalirale na jezerima i rijekama i tako se umanjila šteta koju poljoprivredna proizvodnja trpi zbog male količine padavina. I što je posebno važno, uz pomoć ovih električnih pumpi, voda bi se mogla dopremiti i iz izvora koji se nalaze na manjoj nadmorskoj visini od oranica. Električna energija bi omogućila i razvoj industrije, posebno one koja bi bila bazirana na korišćenju domaćih sirovina. Kao mjesto sa najviše uslova da izraste u budući industrijski centar Crne Gore, Dešković smatra Bar, imajući u vidu njegovu dobru saobraćajnu povezanost sa zaleđem i lučke kapacitete. Budući da Crna Gora ne proizvodi ugalj koji koristi voz Bar – Virpazar, Dešković u ovom elaboratu crnogorskoj vladi predlaže da se električna energija koristi i kao pogon, čime će se pojeftiniti saobraćaj na ovoj pruzi. Njegova je ideja i da se kao saobraćajno sredstvo u Crnoj Gori uvede i električni tramvaj. Sve ove promjene, do kojih bi došlo ukoliko bi Crna Gora proizvodila električnu energiju, udvostručile bi, ili čak utrostručile, poljoprivrednu i industrijsku proizvodnju u Crnoj Gori i otvorilo nekoliko hiljada novih radnih mjesta.

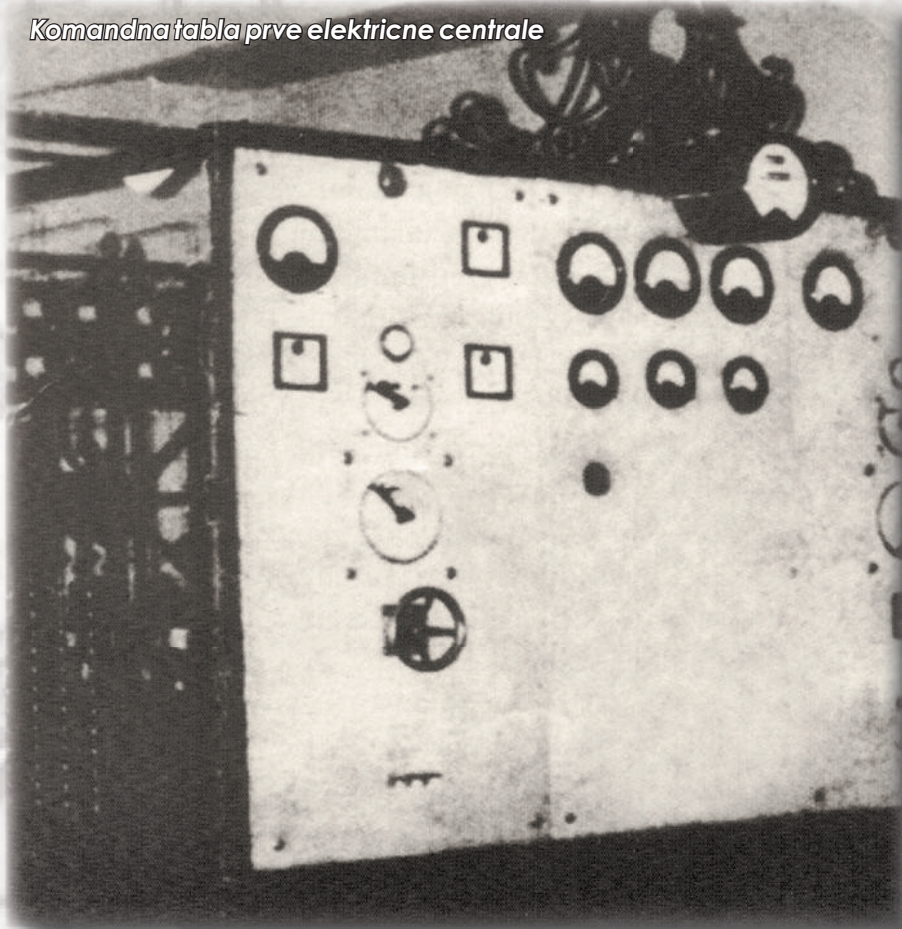
Deškovićeva objašnjenja o razlozima ekonomske stagnacije Crne Gore, nijesu izgledala neuvjerljivo ili neutemeljeno, a prijedlozi mjera koje bi trebalo preduzeti da crnogorska ekonomija krene naprijed, djelovali su umjesno. Crnogorska vlada, prvenstveno tretirajući Deškovićev elaborat kao skup ideja, nije prema ovim prijedlozima imala negativan stav, tim prije što on za realizaciju svojih planova nije tražio novac iz crnogorskog budžeta, već samo odobrenje i podršku za ulaganja i izgradnju. Uostalom, crnogorskoj vladi bio je odavno poznat inženjer Ante Drešković, jer je on od 1901. bio prisutan u Crnoj Gori kao zastupnik italijanskih i austrijskih firmi i banaka. Tokom 1902. i 1903. godine Dešković je dolazio u Crnu Goru sa grupom italijanskih inženjera koji su proučavali uslove za izgradnju željeznice, kao i za iskorišćavanje šuma i ruda. Sve je to uticalo na crnogorsku vladu da, nakon razmatranja njegovog prijedloga tokom marta 1911. godine, donese odluku o davanju koncesije za izgradnju dvije hi-

droelektrane na rijeci Morači. U vladinoj odluci o davanju koncesija Antu Deševiću, navedeni su i uslovi pod kojima se koncesija daje, s tim što je prijedlog teksta koncesije donesen u formi zakonskog akta. Vlada je Deškoviću dala dvije koncesije za izgradnju hidrocentrala na rijeci Morači – jednu za izgradnju hidrocentrale kod manastira Morača, a drugu za izgradnju hidrocentrale kod Donje Gorice.

Skupština jednoglasno odobrila koncesije

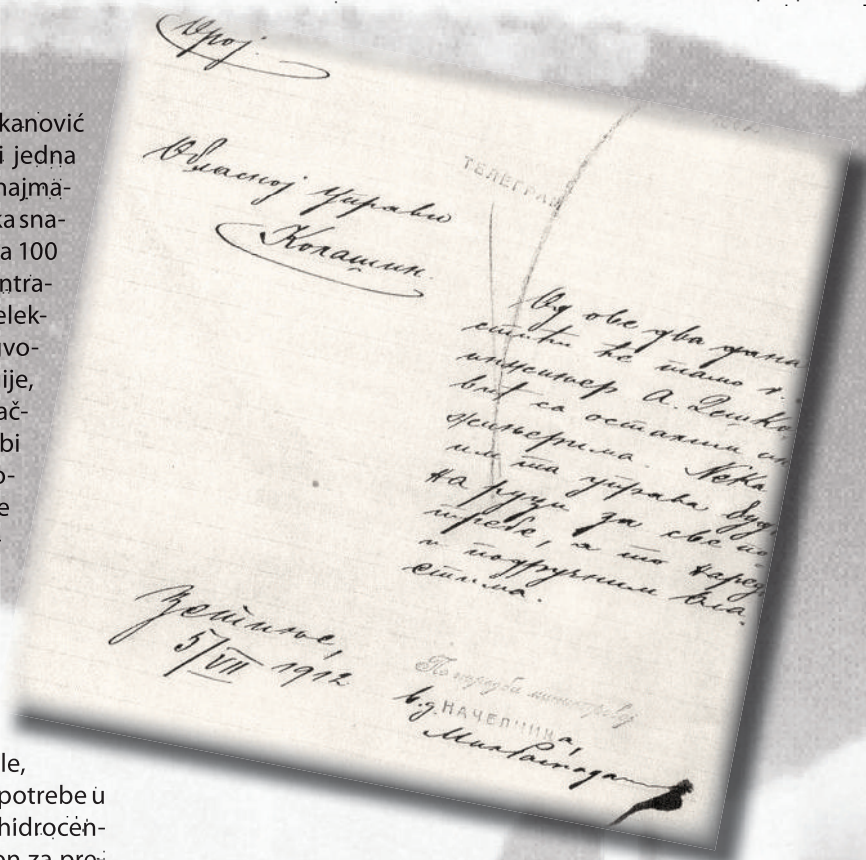
Prema odredbama Ustava, vladin tekst zakona o koncesiji Antu Deševiću, prosljeđen je, početkom aprila 1911. Državnom savjetu na razmatranje, a zatim i Skupštini na usvajanje. Državni savjet je svoje mišljenje i sugestije na tekst zakona dostavio Ministarskom savjetu 11. aprila, a nakon toga uslijedila je rasprava u Narodnoj skupštini. Tokom rasprave o koncesiji Antu Deševiću, crnogorski ministar unutrašnjih djela (Marko Đukanović) posebno je ukazao na značaj električne energije za razvoj industrije u Crnoj Gori, ali i za njen potpuni ekonomski preobražaj. Napominjući da je masovna upotreba električne energije u svijetu započela prije 10 – 15 godina, Đukanović je rekao da su zemlje koje je koriste ostvarile industrijski napredak. Za Crnu Goru je, prema njegovom mišljenju, unaprjeđenje zemljoradnje, trgovine i industrije, uslov za dostizanje blagostanja, a razvoja ovih privrednih grana ne može biti bez dovoljnih količina električne energije. Naravno, razvoj industrije i poljoprivrede upotreba električne energije neposredno podstiče, a trgovinu posredno. Upotreba električne energije u industriji smanjuje cijenu košta-

Komandna tabla prve elektricne centrale

nja proizvoda i uvećava obim proizvodnje. Đukanović navodi podatak da u industrijskoj proizvodnji jedna konjska snaga koja se dobija na parni pogon, najmanje košta od 400 – 500 perpera, dok jedna konjska snaga dobijena uz pomoć električne energije, košta 100 do 120 perpera. Stavljanjem u funkciju hidrocentrala na Morači, Crna Gora bi mogla upotrebom električnih peći po najnižoj cijeni prerađivati svoju gvozdenu ruđu u čelik. Upotrebom električne energije, Crna Gora bi mogla razviti i proizvodnju vještačkog đubriva, a njegovom upotrebom povećao bi se prinos za 4 - 6 puta. Taj bi porast prinosa mogao biti još i veći, ukoliko bi se na rijekama koje prolaze kroz ravnice, instalirale električne pumpe za navodnjavanje. Tako bi industrija i upotreba električne energije uticala na porast poljoprivredne proizvodnje i smanjenje uvoza prehrambenih artikala. Uz to, porast industrijske proizvodnje, koji bi bio moguć jedino ako postoje dovoljne količine električne energije, dao bi priliku hiljadama Crnogoračâ da se zaposle, što bi umanjilo iseljavanje iz Crne Gore. Pored upotrebe u industriji i poljoprivredi, električna energija iz hidrocentrala na Morači mogla bi se koristiti i kao pogon za prevozna sredstva. Uvođenjem električnog tramvaja, smanjile bi se cijene prevoza i povećala brzina, što bi uticalo na porast trgovine i pojeftinjenje trgovačkih artikala. Napominjući da Crna Gora nema plodnih ravnica koje mogu obezbijediti narodno blagostanje, već od privrednih bogatstava jedino ima dovoljno vodenih snaga, Đukanović je pozvao poslanike da podrže Zakon o koncesiji Antu Deškoviću i omogućuće izgradnju objekata koji mogu preporučiti

Crnu Goru. Nesumnjivo će značaj ovog poduhvata, svi poslanici, njih 53, glasali su za zakone kojima se Antu Deškoviću daje koncesija za podizanje hidrocentrala na Morači. Nakon usvajanja u Narodnoj skupštini, zakone je krajem aprila 1911 godine, potpisao kralj, i oni su stupili na snagu.

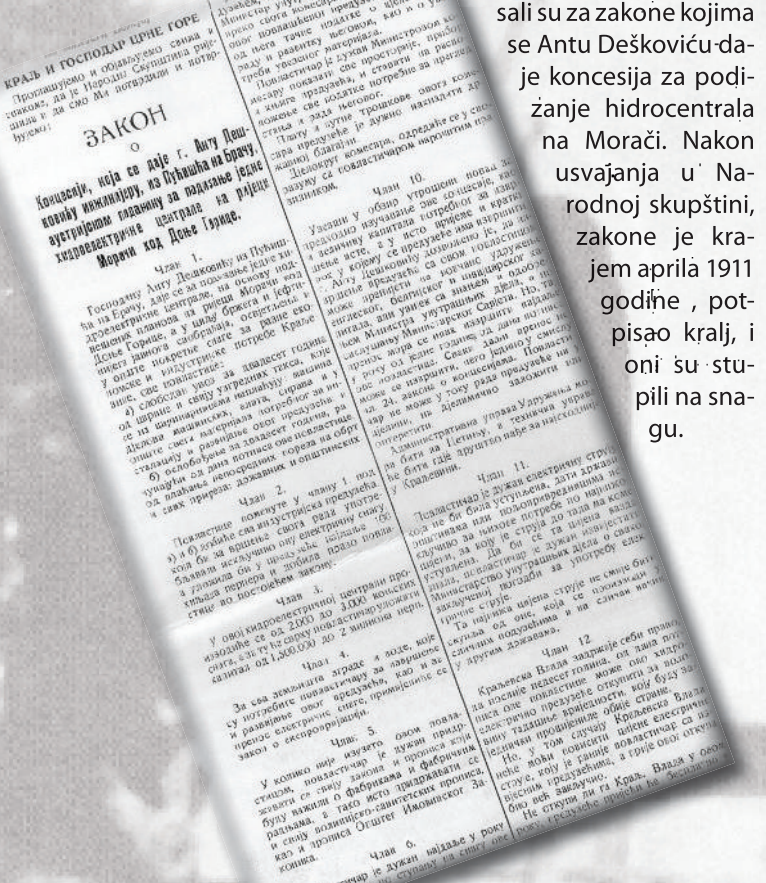

Povlastice za izgradnju postrojenja

Prema Zakonu o koncesiji za podizanje hidroelektrane na Morači, nedaleko od manastira Morača, Ante Dešković je dobio povlastice za izgradnju postrojenja, snage od najmanje 40.000 do više od 90.000 KS, s obavezom da u ovaj posao uloži kapital od 4-5 miliona perpera i da za četiri godine završi izgradnju hidrocentrala. Crnogorska vlada oslobodila ga je svih carina i dažbina prilikom uvoza mašina, alata i materijala za izgradnju hidrocentrala, kao i za njen rad u narednih dvadeset godina. Dešković je za period od dvadeset godina bio oslobođen i plaćanja svih neposrednih poreza na obrt i svih državnih i opštinskih prireza. Koncesijom mu se daje pravo i da se koristi svim vodotocima, da mijenja njihov tok, kopa kanale i tunele, gradi saobraćajnice, odnosno, da preduzima sve radnje koje su od koristi njegovom poduhvatu, ali mu se nameće i obaveza da u roku od dvije godine izgradi put od Bioča do hidrocentrala na Morači. Nakon stupanja hidrocentrala u rad, Dešković je državi, opštinama i poljoprivrednicima morao prodavati struju po najnižoj cijeni, i vlastitim kapitalom izgraditi električne pumpe za navodnjavanje na teritoriji Kraljevine. Rok važenja koncesija bio je šezdeset godina, nakon čega je crnogorska vlada sticala pravo da otkupi hidrocentralu na Morači.

Druga koncesija koju je Dešković dobio odnosila se na izgradnju hidrocentrala na Morači, kod sela Donja Gorica. Povlastice koje je dobio uglavnom su bile iste kao i one za podizanje hidrocentrala kod manastira Morače, s tim što je crnogorska vlada nakon pedeset godina sticala pravo da je otkupi. Hidrocentralu kod Donje Gorice Dešković je imao obavezu da završi za dvije godine, i da u njenu izgradnju uloži od 1,5 do 2 miliona perpera. Planirana snaga hidrocentrala bila je od dvije do tri hiljade KS.

NASTAVAK U NAREDNOM BROJU...

U ovom broju objavljujemo neke od tekstova iz starih brojeva lista „Elektroprivreda“

из ООУР-а „ЕЛЕКТРОПРЕНОС“

Изабран најбољи млади радник самоуправљач

Полноћном децембра 1980. године Основна организација Савеза социјалистичке омладине, коју сачињавају млади радници из ООУР „Електропривредности“, ООУР „Електроградње“ и Диспетчерско-кулопродатног сектора сумирали су резултате свога рада у току ове године.

Том приликом, на пригодном свечаности, која је већ по стала традиционална, бирали су најбољег млади радник — самоуправљача за 1980. годину.

На основу постојећих критеријума за избор овог захтевног пријатеља једингласно је додјелио Станка Пејовић, квалификованог куварница радника „Електропривредности“.

У образложењу је наведено да је Станка Пејовић за око пет година рада у „Електропривредности“ била веома добра радница, да је радила у

Титограду, а када је требало и у Одмаралшту у горњој Буковици да јој у раду ништа није било тешко, те да је активно радила у Основној организацији Савеза социјалистичке омладине „Електропривредности“ из Титограда.

Овом приликом Основна организација Савеза социјалистичке омладине додјелила је Станки Пејовић књигу „ТИТО ЧЕТРИДЕСЕТ ГОДИНА НА ЦЕЛУ СКУ“.

Помоћом тога обавили смо краћи разговор са другарицом Станком Пејовић док је припремала топли оброк за раднике.

— Што за Вас значи избор за најбољег млади радника — самоуправљача?

— Ми живимо и радимо у вријеме када се самоуправљању придаје највећа могућа важност, када се сви залажемо за што доследије самоуправљања, када спроводимо

стабилизацију и тражимо све веће резултате рада. Е, па када некога прогласе за најбољег млади радника — самоуправљача, зар то није веома лако признање, али и велика обавеза, ја је тако схватам и тако је прихватам.

— Да ли сте задовољни својим статусом у „Електропривредности“?

— Ја обављам доста одговорно посао, јер чиде лако задовољни узвес великог броја радника којима припремам топли оброк. Међутим ја доста успијевам у томе. Ције ни се мој рад. Добила сам и рјешавање за једнособан стан.

Према томе задовољна сам својим положајем у „Електропривредности“.

СПРЕМНОСТ КАПАЦИТЕТА

Неизвјесност око VII агрегата ХЕ „Перуђица“

Као што смо већ писали, VII агрегат ХЕ „Перуђица“, послјеге низа хаварија и практичне неупотребљивости за производњу, требало је, како је уосталом и био закључак комисије ЈУГЕЛ-а још од 18. октобра 1980. године, заједно са стручњацима „Перуђице“, да се хитно, највећим дјелом поврати у фабрику „Раде Кончар“, како би се довео у исправно стање. Рачунало се да би овај агрегат као исправан требало да се укључи максимално у производњу кад наиђу прољећне воде. Међутим, из онога што постоји као реалност, изгледа да су то само пуне жеље.

Како смо обавијештени у ООУР-а ХЕ „Перуђица“ један од главних дјелова овог агрегата — ротор транспортован је из ООУР-а ХЕ „Перуђица“, од превозника „Зетатранса“ још 15. децембра прошле године, међутим он се још увијек налази на Жељезничкој станици у Даниловграду у очекивању даљег транспорта за Загреб. Најновија

вијест је да је специјални вагон из Аустрије за овакву врсту терета стигао у Даниловград (21. јануара т.г.), међутим појавила се нова тешкоћа — недостаје вучни воз — локомотива за овакав посебан терет, па је поново уричано од стране превозника код ЖТО — Титоград да се ротор што прије пребаци до Загреба. Произлази да су наступиле поново неке непредвиђене околности, које могу скупо да коштају, посебно у овој години када се очекује мањак електричне енергије од преко 1 милијарда kWh електричне енергије, и када се очекивала максимална спремност капацитета, да би се искористиле све повољности хидрологије.

Како истичу у ООУР-у ХЕ „Перуђица“ с обзиром на овакво стање, можда би се боље исплатило одређени ризик да се VII машина у цјелости санирала на лицу мјеста у ХЕ „Перуђица“. Овако, неизвјесност око VII агрегата и даље се наставља.

Организовање за међусобну помоћ

Каса узајамне помоћи све интересантнија за раднике

У вријеме када је животни стандард радника, нарочито оних са нижим примањима, доста опао значај касе узајамне помоћи постаје све очигледнији. Ових дана и радници Радне заједнице организовали су и почели да прикупљају средства за касу, док је основна организација синдиката дала своје учешће од 4.000.000 ст. динара. С обзиром да је у ООУР-у ХЕ „Перуђица“ овај вид финансијске помоћи и организованости успјешно заживио прије годину и по дана, то су и радници Радне заједнице своја средства прикључили средствима „Перуђице“, а моћи ће да их користе послјег истека 6 мјесеци.

Разговарали смо са Иваном Гобеом, руководиоцем касе узајамне помоћи „Перуђице“ и он нам је рекао да је број чланова нагло порастао и износи сада 214 радника од близу 300, колико их је запослених у овом ООУР-у. Створен је за ово вријеме фонд

од 42 милиона старих динара, а позајмица од ООУР-а износила је 30 милиона старих динара. „Радници су животну заинтересовани за добијање средстава како је то предвиђено Правилником и стало им је да се води правилна политика и поштовање одредби Правилника, а средства се махом подижу у очи годишњих одмора или у вријеме набавке зимњици“. Придруживање радника Радне заједнице нашој каси представља у ствари, јачање касе, међутим средства ће се посебно водити за Радну заједницу и нуком случају неће доћи до преливања било с једне или с друге стране. „Гобец је нагласио да би требало ускоро одржати и скупштину чланова касе узајамне помоћи на којој би се многа питања боље разјаснила и употпуниле одређене одредбе Правилника, све са циљем да каса још боље функционише и служи својој правој намени: као значајна помоћ радницима када дођу у финансијску оскудицу.

ИЗУЗЕТНО СЛАБИ ДОТОЦИ У ПЕРИОДУ ЈАНУАР — ФЕБРУАР 1981. ГОДИНЕ

За прва два мјесеца 1981. године производња хидроелектрана „Перуђица“ и „Пива“ износила је 374 милиона 163 хиљаде kWh, што је за 1 одсто изнад плана, али је 33 одсто испод производње у истом периоду 1980. године.

Хидроелектрана „Перуђица“ произвела је 200 милиона 109 хиљада kWh или 3% испод плана за 33% испод производње у упоредном периоду, док је ХЕ „Пива“ произвела 174 милиона 54 хиљаде kWh што је 6,1% изнад плана за 33% испод производње у истом периоду претходне године.

Ниже остварена производња у знатном проценту у односу на претходни период резултирала је највише због тога што су акумулације чуване, јер је доток у протекла два мјесеца био за више од 50% слабији него у истом периоду претходне године, тако да су се акумулације морале чувати, а упоредо са производњом наших електрана увожена је енергија из Албаније.

Кад је ријеч о потрошњи ел. енергије у нашој Републици за овај период она је износила 449 583 хиљада kWh што је за 8% испод плана а 17% изнад по-

дходне године. До повећања у односу на прошлу годину дошло је нарочито због пуштања II фазе КАТ у производњу. Такође је запажен пораст потрошње код Дистрибуције и то 10% у односу на исти период претходне године. Стање акумулација на дан 1 март 1981. године у 6,00 часова износило је: Слано и Крупац 94 милиона 470 хиљада kWh, односно 29,4% изнад плана, а код ХЕ „Пива“ 28% испод плана, или у цјелини 11% мање од плана. Последице кише и топлеће снијега свакако ће допринијети да се стање акумулација побољша, што ће уз погонску спремност постројења, допринијети да снабдијевање потрошача у марту и даље буде уредно, али с обзиром на нагли пораст потрошње која није усклађена са производњом и даље ће се увозити електрична енергија која је више него дупло скупља од домаће.

У оквиру набавке ел. енергије у овом периоду реализовано је 141 милиона 600 хиљада kWh из земље, што је на нивоу плана, а 187 милиона 395 хиљада kWh набављено је у иностранству, односно 56,2% изнад плана, ил укупно 328 милиона 955 хиљада kWh.

1	2	3	4	5	6		7	8	9
10		11		12		13			14
15	16		17					18	
	19						20		
	21								
22									
23									24
25									26
27		28			29		30		31
32	33			34		35		36	
37				38	39				
40		41							
42									
43									
44									
45									

Radnici će direktoru:
*"Oprostite direktore, ali
 nijesmo primili platu već
 tri mjeseca!!" -"Ništa, ništa,
 oprošteno vam je"*

USPRAVNO: 1. „Beogradski gudački orkestar“, 2. „Istok“, 3. Provjetriti, 4. Oznaka za lovca u šahu, 5. Agostinin imenjaka, 6. Bezvrijedna, nečasna osoba, 7. „Giorgio Armani“, 8. „Rublja“, 9. Slažu se kao pas i ..., 13. Žena koja se stara o nekom, 16. Grad u Crnoj Gori – sjedište EPCG, 17. Grad na Zapadu Makedonije, 18. Sledbenik nacizma, 20. Konci, 22. Osobina onoga koji iritira, 24. Dio televizora, 30. Artur kraće, 33. Hodnik (franc.), 34. „Automatska puška“, 36. „Katastarska opština“, 39. „Litar“, 41. Produkt klasiranja

VODORAVNO: 1. Avion sa dvostrukim krilima, 7. Žbun, bokor, 10. „Godina“, 11. „Razred“, 12. Gise-la odmila, 14. „Amper“, 15. Stari naziv Nikšića, 18. „Nataša Čaluković“, 19. Nedolazak, 21. Brzi ratni brod sa jakim naoružanjem, 22. Završiti šatiranje, 23. Učiniti se, 25. Ičivoj, 26. „Teniski klub“, 27. „Tona“, 28. „Tehnička akademija“, 29. Aljuška odmila, 31. „Rizma“, 32. Ime japanskog reditelja Kurosave, 35. Manastir između Knina i Šibenika, 37. „Nadzorni odbor“, 38. Starogrčki filozof (427-347 p.n.e.), 39. Trčanje, 42. Najduža afrička rijeka, 43. Svečana pjesma, 44. „Službe oružanih snaga“, 45. „Teatar ruske armije“

RAZLIKE IZMEĐU TEBE I TVOG ŠEFA

- Kad ti nešto radiš duže od predviđenog, onda si spor. Kada tvoj šef nešto radi duže, on je temeljit!*
- Kad nešto ne uradiš, ti se lijen. Kada tvoj šef nešto ne uradi, on je prezaposlen.*
- Kad pogriješiš, pravi si kreten. Kada šef pogriješi, on je - samo čovjek.*
- Kad učiniš nešto na svoju ruku, prekoračio si ovlašćenja. Kada tvoj šef učini istu stvar, to se zove inicijativa.*
- Kad držiš do svog mišljenja, tvrdoglav si. Kada to isto čini šef, on je čvrst i dosljedan.*
- Kad ne poštuješ pravila ponašanja, ti si nepristojan i aljkav. Kada tvoj šef zaobiđe koje pravilo, on je originalan.*
- Kad udovoljiš šefu, ulizuješ mu se. Kada tvoj šef udovolji svom nadređenom, on je timski radnik.*
- Kad nijesi na radnom mjestu, gubiš vrijeme. Kada tvoj šef nije na radnom mjestu, on radi.*
- Ako si uzeo dan bolovanja, prečesto si bolestan. Ako je šef uzeo bolovanje, mora da je teško bolestan.*

Možda su muškarci inteligentniji od žena, ali, ja nijesam vidjela nijednu ženu koja juri za glupim muškarcem i divi se njegovim lijepim nogama.

Pričaju dvije plavuše. Kaže prva: – Doktor mi je rekao da idućih par dana živim samo na jabukama. Kaže druga: – A šta ako padneš?

Plavuši umro muž, a ona se na sahrani slomila od plača, prijateljica je tješi... Nemoj plakati, lijepa si, mlada si, zgodna si, već sutra ćeš naći sebi drugog... - Dobro sutra, a šta ću za večeras?

Plavuša autom pregazila četiri čovjeka. Zaustavi je policajac i upita: - Jeste li vi normalni? Pregazili ste četiri čovjeka! - A koliko je dozvoljeno? – upita plavuša.

Ulazi plavuša u prodavnicu, i pita: -Imate li naočare? -Za sunce? -Ma jok bre, za mene!

DA LISTE IKAD ČULI DA...

...ječulo ukusa kod leptira smjesteno na nogama.

... za samo 10 minuta uragan oslobodi više energije nego svo postojeće nuklearno oružje na svijetu.

... u prosjeku, 100 ljudi umre od davljenja hemijskom olovkom svake godine.

... su slonovi jedine životinje koje ne mogu da skoče.

... žene trepću gotovo dva puta više od muškaraca.

... puž može da spava tri godine.

... noj ima veće oko od mozga.

... krokodil ne može da isplazi jezik.

ŠTA MORATE IMATI U FRIŽIDERU? – STRUJU

DA BISTE UŠTEDJELI STRUJU, KUVAJTE NOĆU. SPAVATI IONAKO MOŽETE NA POSLU.

TESLA JE IZMISLIO STRU- JU A NAROD NAČIN KAKO ĆE JE KRASTI!

Pa dobro, zar morate očitavati struju baš svako jutro?

AKTUELNO!

Šta se dobije kada policajac prospeš jogurt na glavu? – Batine...

Zašto ptice lete na jug? – Ne hoda im se!

Šta je to malo zeleno, skakuće i oglašava se sa muuuu? – Žaba sa govornom manom.

Šta je to: bumbar jeste, pčela nije? Bumbar!

Šta je kafa? To je ono što uspavljuje kada se ne uzima.

Poštovane kolege,
Pozivamo Vas da učestvujete u izradi „šarenih strana“. Viceve, šale, karikature,... šaljite na e-mail: tanja.nikcevic@epcg.com

Elektroprivredu čitaj, po nagradu hitaj!

Mini nagradna igra organizuje se u dva broja lista
"Elektroprivreda" u trajanju od 25.06. do 10.08.2011. godine

-Pravo i pravila za učešće-

Pravo učešća u nagradnoj igri imaju svi zaposleni u Elektroprivredi Crne Gore osim zaposlenih u Direkciji za odnose sa javnošću.

Učesnici trebaju popuniti nagradni kupon objavljen u korporativnom listu "Elektroprivreda" ili na sajtu EPCG, izrežu ili odštampaju kupon i ubace ga u kutiju predviđenu za nagradnu igru. Jedno lice ima pravo da popuni jedan kupon. Izvlačenje nagrada organizuje se svakog 15. u mjesecu, a imena dobitnika biće objavljena u narednom broju lista "Elektroprivreda".

-Nagrade-

Prvi krug od 25.06. do 10.07.2011. godine

- šest poklon kupona u vrijednosti od po 50€ za trgovinu u **Albona** marketima-

- 5 navijačkih setova vaterpolo reprezentacije Crne Gore-

Drugi krug od 25.07. do 10.08.2011. god.

- šest poklon kupona u vrijednosti od po 50€ za trgovinu u **Albona** marketima-

- 5 navijačkih setova vaterpolo reprezentacije Crne Gore-

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić

Novosti iz Albone

TRI GODINE POVJERENJA SA RAZLOGOM

Našim prijateljima iz Elektroprivrede Crne Gore, Albona ne treba posebno da se predstavlja, jer još od osnivanja naše trgovačke kuće, EPCG jedan je od prvih poslovnih partnera sa kojim smo ušli u saradnju

Iako postojimo samo tri godine, u ovom trenutku raspoložemo sa 40 marketa i 4 ugostiteljska objekta koji su dobro pozicionirani u sedam crnogorskih gradova. I veleprodaja Albone već ima nekoliko reprezentativnih programa iz inostranstva, iz dijela hrane i hemije, za čije pozicije u svojim marketima su zainteresovani i drugi trgovački lanci u Crnoj Gori. Samo tri godine je kratak period za odličan rezultat koji je Albona sa svojih 650 zaposlenih uspjela da ostvari. Uspjeh je utoliko veći ako se zna da je samo u prošloj godini Albona otvorila 14 objekata i 230 novih radnih mjesta, a promet u odnosu na 2009. godinu uvećala tri i po puta. I sve to pored izuzetno jake konkurencije i prilično oslabljene kupovne moći naših građana.

Uspješnu poslovnu godinu nam je omogućila i znatno veća kvadratura prodajnog prostora u novim supermarketima širom Crne Gore, pa smo tako i ponudu uspjeli da oplemenimo većim asortimanom roba i do 13000 artikala.

. Nije se lako pozicionirati na crnogorskom tržištu koje je malo, a zasićeno ponudama drugih, velikih lanaca. Graditi novi sistem u tim uslovima, pomalo je hazarderska

ideja. Stanje u crnogorskoj privredi, diktiralo je i model poslovanja na domaćem tržištu. Zanimariva kreditna podrška od strane banaka, takođe je imala svoj udio u ovoj priči. Onemogućavala je brži razvoj i veća ulaganja u širenje lanca. Ali, Albona je uspjela da, pored širenja malo-prodajne mreže, implementira savremen trgovački standard u svim objektima koje je tokom protekle poslovne godine otvorila. Postojeću dinamiku razvoja namjeravamo da odnjegujemo i u 2011. Godini. Sad nam je preostala nadgradnja sistema i veleprodajne ponude Albone, dolazak na nova tržišta, širenje ka primorju i prema sjeveru, zatim nastavak razvoja politike kartičarstva, bogata akcijska politika zbog koje smo i dobili epitet najakcionalnije trgovine u Crnoj Gori. Jer, naši potrošači u Alboni svakodnevno mogu naći artikle na sniženju. Tu su redovne vikend akcije, nedjeljne i velika mjesečna akcija od 07-22., na nevjerovatnom sniženju jedan artikal nedjeljom/objave u Jutarnjem programu RTVCG/, potom 21. i 22. svakog mjeseca popusti za penzionere. Sve ovo išlo je na ruku našim potrošačima, radi kojih i postojimo! Uskoro kreće i naš lojaliti program za vjerne potrošače i nagradna igra povodom Tri godine povjerenja sa razlogom. Ovo je prilika da vas pozovemo da učestvujete i u njoj i možda neko od Vas osvoji neko od ljetovanja koje smo ugovorili sa renomiranim turističkim agencijama. Toliko u ovom broju Vašeg lista o novostima iz Albone!

Služba za informisanje Albona doo

Bogat asortiman gotovih i jela sa roštilja...Tel. za narudžbe 067-272 022

KUPON

Elektroprivredu čitaj,
po nagradu hitaj!

ime i prezime: _____

poslovna jedinica: _____

tel: _____

e-mail: _____

Elektroprivredu čitaj,
po nagradu hitaj!

ime i prezime: _____

poslovna jedinica: _____

tel: _____

e-mail: _____

KUPON

